Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 53 — 11/23 ԱՊՐԻԼ, 1898 — 2 ԶԻԼՀԻՃԱՃԷ 1315 — ՇԱԲԱԹ

درعلیه ده غلطه (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆԵՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ.
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փաթոյ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Փոփոխութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ
ՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՐԸ

Վաղը կիրակի, բոլոր քրիստոնեաներուն՝ մանաւորապէս ամերիկեան քրիստոնեաներուն յարգած օրը, պիտի սկսի պատերազմը, եթէ այս երկու օրուան մէջ ջաղանցքին տակէն նոր ջուրեր մը անցած չըլլան, և եթէ ճիշդ կը խօսին հեռագիրներն ու հեռաձայնները:

Վերջապէս դիւանագիտական բանակցութիւնները իրենց չըլլանը աւարտեցին, քաղաքագէտներուն և ժողովականներուն հոգեւոր կոչոյութիւնները իրենց մրուրը քամեցին խաղաղութիւնը պահպանելու համար, բայց օգուտ չըրան. դրուած է եղեր որ Քուպայի սատանան իրենի Սպանիոյ ձեռքերէն որ պիտի կը բռնէին զայն՝ մանաւանդ վերջին ժամանակներս: Դրուած է եղեր որ միջազգային ահագին կնճռոտութիւնները, զոր օր. Զինաստանի բաժանման պէս հսկայ գործի մը սկզբնաւորութեան դժուարութիւնները քիչ շատ խաղաղիկ լուծում մը դտնէին, գտնէ ժամանակի մը համար, եւրոպական Պետութիւններէն, և ամէնէն աւելի խաղաղասէր և քրիստոնէական հաշտարար սկզբունքներու Լատադով Ամերիկան ասպարէզ նետուի սուրով լուծելու Քուպայի հանդոյցը, ինչպէս երբեմն Ալեքսանդր Աշխարհակալ Գորդեան հանդոյցը Թերեի մէջ:

Այն պատուական Ջանքերը՝ զոր Եւրոպայի պետութիւնք, կամ թէ բողոքական, ըրին միջազգային անդորրութիւնը չըրդուելու համար, այլն կապածները և նոյն իսկ հեգնութիւնները՝ զոր Եւրոպական ըսուած վերջին ներդաշնակութիւնը իր վրայ հրաւիրեց, և որ հիմա ջուրը ինկած է, վերջապէս նոր Աշխարհի կողմերը ցանցնեցին գժտութեան մը սերմերը: Ամերիկեան քրիստոնէութիւնը շատ պիտի յոգնի, շատ երկար պիտի արտադրէ ապագային արդարացնելու համար արեան հոսանքները՝ որ պիտի թափուին կարը մը հողի վրայ: Եթէ Քուպայի նախնական վիճակը շարունակուէր, եթէ յոռի վարչութեան արդիւնքներ միշտ հաստատուն պահուէին սպանիական կառավարութեան կողմէ Քուպա կըղզիին մէջ, և տեղացի ժողովրդին գանգատները մինչեւ բարձրերը՝ Վաշինկթընի քաղաքագէտներուն և Մեբակոյտի Համագրեալ Հայրերուն ականջը հասնէին հարատաւոր թեան լուծ մը թօթափելու համար, քաղաքակիրթ աշխարհը պիտի փութար արդարացնել Ամերիկայի մեծ Հանրապետութեան պատերազմական դրոշոյները: Բայց խնդիրը այն չէ: Սպանիա տեղի տուաւ, և մեծապէս վար իջաւ իր փառասիրութեան պատուանդանէն, շնորհելով նախ ինքնօրէն վարչութիւն մը, և ապա ա՛լ աւելի մեծ առանձնաշնորհումներ, զրեթէ տեսակ մը անկախութիւն, որ պիտի ամրացուէր միայն սպանիական վեհապետութեան ստորոգեալ մը: Այս զիջումներուն վրայ աւելցուր Պապին և մեծ Պետութեանց բարեխօսութիւնը, և այն ատեն կ'ունենանք բաւական ճշմարիտ հաշուեկշիռը այն կռուող քաղաքականութեան՝ որուն Ամերիկա պիտի հետեւի Քուպայի մէջ վարուելիք սկսելու:

Մեծ Պետութիւնք կրնայի՞ն բարեխօսութենէ տարբեր ճամբու կամ միջոցի հետեւիլ ապանս-ամերիկեան պատերազմը արդիւնաւորելու համար,— Հաստատապէս ո՛չ: Եւրոպայի անդամալուծեալ համաձայնութիւնը նախ անդիմադրելի արդելք մըն էր հաւաքական կռուկ ծանուցագրի մը, որ Ամերիկայի դրկուէր պատերազմը խափանելու համար. երկրորդ, միջազգային օրէնքը կ'արդիլէ բարոյապէս՝ խառնուիլը օտար պետութեան մը գործին. և երրորդ, հոս ալ ճշմարիտ է «երկու չարեաց փոքրագոյնն է ընտրելի» առածը: Այս վերջին նկատողութիւնը ընելու համար, բաւական է բսելը որ, եթէ Մեծ Պետութիւնք սպառնալից շարժում մը ընէին ծովերու վրայ Ամերիկայի դէմ, որ ցամաքի կարեւոր մասով մը ընտանի կապուած չէ եւրոպական աշխարհին ո՛չ կեդրոնին ո՛չ հոն կամ զօրաւոր մասին, կրնար Ամերիկա մը-տիկ չընել այդ սպառնալիքին, և նոյն իսկ անհաւասար կռիւը մղել մինչեւն դէմ ոչ թէ միայն զինուորական կամ ծովային, այլ նաև տնտեսական, երկնային տեսակետով: Ամերիկա իր ընդարձակ ցամաքին վրայ շատ տարիներու համարած ուժեր ունի. արուեստն ու գիտութիւնները հրաշակերտ մթերանոց մը ըրած են զայն բաղմակողմանի դիւրութիւններու և տոկուն գործունէութեանց, այնպէս որ շա՞տ երկար ժամանակի մը համար կը դիմադրէ կռուին, հարկադրելով եւրոպական աշխարհը միշտ պահպանողական վերհատեցուցիչ դիրքի մը մէջ, որուն չեն կրնար տանիլն տոկալ եւրոպական երկիրները, որ համասեռ և համաչափ զանգուած մը չեն:

Եւրոպա հետեւաբար լոկ բարոյական, կամ ըսենք, քրիստոնէական տեսակէտներ մէջ բերելով կրնար դիմաւորել Մաք Քինլի նախագահը Սպիտակ Տունին մէջ, ուր իր ներկայացուցիչները այցելցին Շնորհաց թուականին Ապրիլ 7ին, իրենց դըլուխ ունենալով պապական նուիրակ Միլիպանտը, համոզելու համար զայն որ գերագոյն ճիգ մը ընէ պատերազմի ուրականէն չզգեստուիլը: Ցոյսի գեղեցիկ վարկեաններ էին ասոնք խաղաղութեան բարեկամներուն համար, որ այսօր չբացած կը տեսնեն զայն:

Աշխարհի խաղաղութիւնը իտէալն էր կարդ մը մարդոց, որոնք գերագոյն բարիքը կը նկատեն զայն ներկայ ժամանակին անհանդիստ բարքերուն, առեւտրական խիստ մրցումներուն, հացի խնդրի զանազան դըժուարութեանց մէջ:

Միւս Պետութիւններէն միշտ կը վախցուէր. բայց Ֆրանսայի և Գերմանիոյ անհաշտ հակառակութիւնը, Ռուսիոյ և Անգլիոյ ամենակուլ քաղաքականութիւնը ըստ երեւոյթին հեշտ պատրուակներ կրնային ըլլալ պատերազմի շանթեր թափելու համար աշխարհի մէջ: Ամերիկայէն չէր կասկածուեր տեսակ մը նախայարձակ քաղաքականութիւն, որ ԺԹ. դարուն վերջին մնացորդը արիւնուռէր, ըլլայ այն նոյն իսկ բարբարոսիկ տեսակետով:

Բայց իրականութեան դառնանք. այս իրիկուն կէս գիշերին կ'աւարտի Ամերիկեան վերջնագրին պայմանաժամը, և վաղ առաւօտ Հաւանայի եւ Ֆիլիպինի նեղկուկ ասպարէզին մէջ նախակռիւները տեղի պիտի ունենան, անշուշտ մոլեգին թափով, եթէ դատենք այն խուլ հակառակութենէն՝ որ շատ ժամանակէ ի վեր արմատացած է երկու ազգերուն մէջ:

Ա.

ՔՈՒՊԱՅԻ ՔԱՐՏԷՍԸ

Մեր ընթերցողներուն գիւրութեանը և պատերազմի վայրերուն հետեւելու հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար, առաջիկայ շաբթու պիտի հրատարակենք Քուպայի և սահմանակից ամերիկեան հողերուն և ջուրերուն քարտէսը:

ՊԶՏԻԿ ՏՈՄՍԵՐ

1867ին, երբ Մասիսի այսօրուան գրողներուն մեծագոյն մասը հպիւ ծանօթացած էին Մեսրոպի գիւտին հետ՝ Մ. Տատեանի՝— որ որ ոնոպ մէջ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է «Հայ ժամանակից ընկերութիւնը» վերնագրին տակ:

Այս ծերունազարդ հանդէսին մէկ հաւաքածուն թղթատած պահուս, ակնարկս անակնկալ բերկրանքով մը ինկաւ այս ուսումնասիրութեան վրայ: Օտար հողի վրայ հայրենակցի պատահելու երանութիւնը ունեցած էր:

Թրքահայոց առանձին կեանքին վրայ, 1839էն 1866, գրեթէ քառորդ դարու մը չրջանը ընդգրկող յիշատակարան մըն է առ. պատմական էջ մը սեղմ, խլճամիտ ու ծանրախոհ, գրուած՝ անստգիտ արձակով մը ուր ա՞ջրէնոն կրող մարդուն չդեղեցող ճշդասիրութիւնը կը զգաս: Ոճը ազուոր թարմութիւն մը ունի ցարդ, մինչ հանդէսին թերթերը դեղնած են շատոնց:

Ո՞վ պիտի թարգմանէ մեզ մեր եկեղեցական պատմութեան այս վաւերագիրը. բան կայ սոյվկու անոր մէջ: Գիտէ՞ք, զոր օրինակ, թէ քառասուն տարի առաջ հայ օրիորդ մը, «Կիլիա» առնելով պարբերագիր մը հրատարակած է Պոլսոյ մէջ:

Բայց եթէ կ'ուզէք, մենք պզտիկ հետազօտութիւն մը ընենք անոր մէջ, և տեսնենք թէ՝ նէ կ'ըսէ մեր 66ի ուսումնական վիճակին նկատմամբ, քանի որ Պոլսոյ հայ մամուլը բաւական թանգ սպառեց վերջերս կրթական հարցին վրայ:

Ու կը թարգմանեմ.

«Մեթոտներով է որ ուսուցչին խօսքը կանոն կը մտնէ, և իր խօսքին յիշատակը տեւական ու բեղմնաւոր կը դառնայ: Այս խնդիրն ալ առարկայ եղաւ ժողովին հոգածութեան. ժողովը խորհեցաւ որ ազգի կ'ըլլար այս նպատակով երթալ դասեր առնել երկրէ մը, ուր ուսումը կատարելութեան բարձր աստիճանի մը հասած է; եթէ այս խորհուրդը իրականանայ, յառաջադէմ աշակերտներ ընտրանօք Բարիզ պիտի զրկուին, ուր՝ ուսուցման լաւագոյն մեթոտներուն հմտանալով, Պոլիս պիտի դառնան, և իրենց կրթական պաշարովը առլի՝ հայկական վարժարանոցի մը կորիզը պիտի կազմեն.»

Վարժարանոցի պաշտօնական արդի ծրագրին ջատագովները ի՞նչ կը խորհին 66ի մեր մեծ եղբայրներուն այս մասին ունեցած ըմբռնման վրայ: Զի՞նք գտներ որ այս ծրագրին առաջին պտղաբերութիւնքը բարեփոխութեան և հեղինակութեանց թուականներու խստորնակ համեմատութեամբ մը, անհունապէս աւելի բանիմաց է քան եկեղեցին՝ այս օրուանը՝ որուն տակ մեր պաշտօնական մարմինները, դուցէ վաղը, «Վեցէ ի լոյս» (bon à tirer) պիտի դնեն:

Եւ հիմա քանի մը թիւեր.

«1864ին ուսումնական նոր ժողով մը կազմուեցաւ. այս ժողովը Սիմոն պէյ Տատեանի նախագահութեան տակ, ժրաջան ու աղէկ դիտումներով տոգորուած անդամներէ բաղկանալով՝ սերտիւ փարեցաւ իր գործին: 1866ին հրատարակած է շատ մանրամասն տեղեկագիր մը որ կոչուութեան մայրաքաղաքին մէջ Հայերուն ունեցած հանրային կրթութեան հաստատութեանց վիճակագրութիւնը կը բովանդակէ, և վարժարաններուն դրութիւնը կատարելագործելու, ու դաստիարակներուն և ուսուցիչներուն վիճակը ապահովելու համար կատարուելիք բարեփոխութիւնները մատնանիշ կ'ընէ: Հետազօտելու թանկագին յիշատակարան մըն է ասոր, և խղճամիտ ճշդութեամբ մը խմբագրուած է:

«Անկէ կը տեղեկանանք որ, կ. Պոլիս կը պարունակէ մանչերու 32 դպրոց ուր կը յաճախեն 4700 աշակերտ, ու աղջիկներու 14 դպրոց՝ որոնց մէջ 1472 աշակերտուհի: Այս թիւերը հեռու են դեռ քաղաքին հայ բազմամարդութեան հետ համեմատութեան մտնելէ: (30,000 ընտանիք, որ՝ իւրաքանչիւր տունորի համար հինգ անձ դնելու միջին հաշուով մը՝ կ'արտադրեն 150,000 բնակիչներու շատ մերձաւոր գումար մը:) Պէտք չէ սակայն մեր տեսութենէն վրիպի թէ, այս կրթարաններու մէկ մասը փոքր ժամանակէ հետէ բացուած է միայն, թէ անոնցմէ շատերը ընդարձակ թաղերու մէջ հաստատուած ըլլալով՝ հեռաւորութիւնը շատ ծնողներու արգելք կ'ըլլայ իրենց տղաքը դպրոց դրկելու: Վարժարաններուն թիւն է 142, որոնց 18ը վարժուհի: Ասոնցմէ զատ, 20 ստորակարգ պաշտօնեաներ ալ կան: Ընդամէնը 162 անձեր կը կազմեն Պոլսոյ ուսուցչական մարմինը: Այս 46 վարժարաններուն տարեկան ծախքն է 845,345 դրուշ (169069 ֆրանք(*)): Այս գումարին մեծագոյն մասը (դրշ. 725,345) կը հայթայթեն թաղային մնաուկները որոնք անհատական նուէրներով կը սնանին: Մնացեալը (դրշ. 120,000) կը գոյանայ դպրոցական այն ամենաղոյղն թոշակէն զոր կը վճարեն կատարեալս բարեկեցիկ հայ ընտանիքները.»

* * *

1866ին հրատարակուած այս վիճակագրութիւնը բաղդատել ուզեցի այսօրուանին հետ:

97ինը չգտայ:

ՆԵՏ

Ե. Գ. Հարցասէրներուն. Ուրիշ՝— որ որ ոնոպ, 37րդ տարի, երկրորդ շրջան, 69.դ հատոր, Յունիս 15ի պրակ. էջ 903—928:

Ադիրամանգրիա 3/15 Ապրիլ 98. Ն.

ՎՏԱՆԳԸ

Հրեաները Հայնոցին ճիշդ կեդրոնը տէրոյ մը հաստատեցին 25,000 ֆրանք դրամագլխով.

Ա՛յդ էր միակ պակասը:

Երկար տարեկէ ի վեր մեր ըրած տխուր գուշակութիւնները վերջապէս կատարուիլ սկսան, ու Ս. Ստեփանոսի ահագին շէնքը՝ մէկ երկու տասնեակ տարիներ վերջը պիտի ըլլայ լրիկ ու տխուր կեդրոնը օտարներէ դրաւուած թաղի մը, ճիշդ նման Իսպահոյ և Լեհասանի կարդ մը եկեղեցիներուն, որոնց անունը կապուած է Նիկոլներու, Կիրակոսներու չարաշչուկ յիշատակներուն: Քաղքին ճիշդ կեդրոնը՝ էն հոյակապ փողոցն էր Հայնոցը, զուտ հայ տարրին բնակութեանը յատկացած, տուները մօտ իրարու, ու սիրտերը, հին բարի ժամանակներու պարզ հոգիները, կապուած, շաղուուած իրարու հետ, մեծերմութեան ու սիրոյ կապերով:

Հիմա քայլափոխ մը չե՞ս ըներ, առանց դեղին մաղերով, նիհար, փրխուն դէմքերով օտարներու հանդիպելու, կախուած պատուհանէն դուրս կամ տարածուած դուռներուն առջև, իրենց բնաձին ամբողջ դարշահոտութեամբ ու նեխուներով: Եւ ատոնք անդիկի պէս կը սպրդին իրենց կեղծ ու ազոտ ժպիտով ու փայլուն . . . ոսկիներով, և կը գնեն հայերուն հայրենական բնակարանները. դրամը շուտ կը հալի, ու վարձակալը օտար փողոցներու մէջ, ի՛նք ալ կը հալի, կ'օտարանայ:

Հետաքրքիրէ աւելի, վհատի մը հոգւով փնտռեցի պատճառը. խնդիրը վերաբերութիւն մը չունէր ամենօրեայ մտածումներուս հետ, որ հոգիս կը ճմլեն, այլ մ'օտ, կեդրոնին մ'օտ էր սրտիս. փնտռեցի. Ու պատճառները —մէկէ աւելի— մեր մէջ ունէին իրենց արմատը, մեր զգուելի, չհամակերպող ելին մէջ:

Բայց չէ՛, մեր ինքնայատկութիւնը իր մէջ մերթ աւելի բարձր ձգտումներ ունէր, աւելի բա՛րձր էնէր:

Ատեն մը այս գեղեցիկ ու վաճառաշահ քաղաքին առուտուրը ամբողջ մեր ձեռքերուն մէջ էր. այսօր զատներու մրցումը տապալած է շատ հին տուներ և անուններ, ու եթէ քանի մը հատ խոյոր անուններ կը մնան հինէն, իրենց պահպանողական ընթացքի մը հետեւեցնուն արդիւնքն է:

Կէս դար առաջ կեդրոնի մը շուրջը ամփոփուած մեր ժողովրդին զարգացումը, շատ աւելի սրընթաց էր, կէս դար առաջ, վեց հարիւրէն թերթեր կային, այսօր հատ մը միայն: Կէս դար առաջ Վասպուրականի թատրոնը կար: Այսօր չի կայ. Յիսուն տարի առաջ իր ժամանակին բաղդատմամբ, այսօրուանէն անհամեմատ աւելի բարձր դպրոց մը կար որ մասնաւորական կեդրոնը կը սեպուէր նոյն իսկ Պոլսոյ հայերուն: Եւ ամէնէն աւելի, այն ատեն կեանքը իր բոլոր ըմբռնումներով աւելի բարձր էր, ընտանիքը աւելի սուրբ ու բարեսաստիք, զրպարտութիւնէ վեր.

ժամանակի յառաջդիմութիւնը սքանչելի ըմբռնեցինք, և փոխանակ արտաքին մրցումներու դէմ զմեզ լրջօրէն պատրաստելու ամէն բան ձգեցինք իր ընթացքին, մինչև հոս հասանք:

Առեւտրական մանր զբաղումները, որ ազգերու հարստութեանց գլխաւոր մէկ հիմը կը կազմեն, անտե՛ս թողուցինք, շարունակ մեծ և անիրական գործերու հետապնդեցանք: Եւ այդ տարիներու ընթացքին մէջ յաջորդաբար դպրոցին ու վարչութեան շուրջ կազմուած կուսակցութիւնները եթէ ուսումնասիրենք, հարիւրին իննսունը՝ պիտի գտնենք թէ սկզբունքները չէ՛ն, այլ անձե՛ր, անհատնե՛ր են, որ կը գործեն, հանրային գործի խառնուած էութիւններ, անձնական գծուծ էսի հաշիւներ:

Ու հիմա՝ ունինք երիտասարդներ, ընտիր, զգայուն ու խելացի, որ վաճառատուններու մէջ կը փտտին օրն ի բուն, փոխանակ գործի նոր ասպարէզներ փնտռելու: Մեր սին փառասիրութեամբ չենք զիջանիր ամէն պատուաւոր — թէեւ փոքր — զբաղման, եւ ժամանակը չենք տեսներ որ մեզմէ աւելի կը բարձրանայ. Համակերպելը խոհեմութիւն է, կ'ըսեն, բայց ըստ իս հնարաւոր և ազնիւ ամէն միջոցներ պարտաւոր ենք գործածել, մրցումի ներքեւ չընկճելու համար:

Եւ այս ամէն ձախորդութեանց վրայ աւելցուցէք ընտանեկան կեանքի անջատ ու ինկած վիճակը, աւելցուցէք այն օտարամոլ ձգտումները, զոր առնելով դուրս կ'ելլէ օտար դպրոցներէն մեր մանկութեան կէսն ուելն և այն ահռելի անտարբերութիւնը, զոր ժամանակէ մը ի վեր ժողովուրդը ցոյց կու տայ նկեղեցիին, և վեր ի վերոյ պիտի ունենաք գաղափար մը այս քաղաքին գաղթականութեան արդի տըխուր վիճակին վրայ:

Շատ ընտանիքներ՝ խարուած իրենցներէն, օտարներու քով կը փնտռեն այն մտերմութիւնը, զոր չգտան հոս. կ'ուրանան քարափ, կ'ուրանան գիւղը, կ'ուրանան և ա՛լ ետ չեն դառնար:

Այս վիճակին դէմ ոչինչ ընենք սպասելը կղերէն, իրենց դարը անցած կ'երեւայ —գէթ հոս,— մանաւանդ գիտենք ալ թէ իրենց անձնական հաշիւները չեն ներեր բնաւ աշխատիլ իսկապէս ու անկեղծօրէն այս կացութիւնը բարւոքելու: Մանաւանդ որ չեն կրնար:

Շատ տուներ փոխադրուած են արդէն, ու կորուած համբիչի պէս, հատիկ հատիկ կը հետեւին ուրիշներ ալ Ո՞վ պիտի պահէ մեկնող ընտանիքներու մանուկներու սրտին մէջ մայրենի կրօնքին զգացումը վառ ու անչէջ: Այդ ընտանիքներու մանուկները պիտի երթան օտար դպրոցներ, պիտի մոռնան իրենց լեզուն, իրենց սովորութիւնները:

Եւ յաջորդ կամ միւս սերունդին՝ ուրիշ մեծ տարբերու մէջ պիտի լուծուին և Հայնոցը՝ խոշոր „իշատակ, գուցէ միայն իր անունը պահէ առանց հասկցուելու:

* * *

Այս մութ դոյները տեսնելէն վերջ դարձեալ չեմ յուսահատիր. ունի՛մ, չէ՛ թէ իմ վերացական յոյսերէս մէկը, այլ աւելի իրականը.

Միակ յոյս դպրոցը կը մնայ: Բայց չէ՛. քանի տարիներէ ի վեր կուսակցական կռիւներու կեդրո՛ն եղած է դպրոցը: Ան՝ անձնական հաշիւներէ աւելի բարձր մնալու է: Դուրդուրալու ենք անոր վրայ, իբր մեր մտերիմը, սիրելու ենք, մեր անձին չա՛փ գոնէ, եթէ ոչ աւելի:

Հոն կրթուող նոր սերունդը աւելի բարձր պէտքերներ, աւելի ամուր ու աղնիւ կրթութիւն ստանալու է: Այդ մանուկները հասկնալու են կանուխէն, թէ աշխարհ, հին, միամիտ աշխարհը չէ՛. թէ դուրսը հացի կռիւը կայ, մրցում, աշխատութիւն կայ. Տոկուն նիւթով, աշխոյժով կեանքը ընդդիմելու են անոնք:

Անցեալ տարուան մեր բարձրագոյն դասարանին աշակերտները, այս տարի կեանքին մէջ կը դտնուին: Բա՛ց էն այս բոլորը անոնց, և անցեալ օր սիրուն անակնկալ մը ըրին ինծի: «Բարիք մը գործելու նպատակով մենք խումբ մը կազմեցինք—12 հոգի—ամսական մէյ-մէկ քառորդ վճարումով որբանոցին մէջ որբ մը կ'ուզենք պահել»: Աղուոր անակնկալ մըն էր, ու գոգդոլ ձայնով, շատ յուզուած, քաջալերեցի զիրենք: Այդ տղաքը հոգէ պիտի ըլլան:

Եւ այդ մանուկ հոգիներու ձգտումը դէպի ազնիւ ու բարի, հպարտ վստահութիւն մը կու տայ մեզի:

Հայնոցը պիտի չամայանա՛յ: Ուրեմն անհատներ սարուէ տարի պակսին, երթան հեռուները, միշտ պիտի ունենանք անոնց տեղ, եկեղեցիին մօտ, մտերմութեանց փափաքով լեցուն նորահաս, մատաղատի, և ազնիւ հոգիներ:

Իզմիր — Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՊԱՊՈՒԷՆ ՆԱՄԱԿ

ՊԱՊՈՒ, 16/28 Մարտ 98

Քալիֆորնիայէն թղթակցողը ոսկւոյ հանքերը նիւթ կ'ընտրէ, եգիպտոսէն գրողը բուրդն ու նեղոսը կը յիշէ, Պագուէն սարգարդողն ալ նաֆթի ու ֆոսֆոռի մասին պիտի գրէ անպատճառ, վասն զի այստեղ ամէն բան անկէ կախում ունի եւ առանց անոր ամէն բան գոյութենէ կը դադրի ամենամեծ մասամբ:

Ես չեմ կարծեր թէ Մասիսի ընթերցողները անտարբեր ըլլան իմ նիւթիս, մանաւանդ հիմա քանի որ կը լսեմ թէ Պոլսոյ մէջ ածուխը աւելի՛ արժէ քան թէ քարիւղը, զոր հայթայթողը Ամերիկայի հետ Պագուն է, և կամ միայն Պագուն է մասնաւորապէս Տաճկաստանի համար:

Այո՛, Պագուն կ'արտադրէ այն առատ լոյսը՝ զոր գուք Զատիկի ափերուն վրայ սկսած էք հիմա վայելել, ո՛չ միայն ձեր սաղոնեներուն, հապա նաեւ խոհանոցներուն մէջ իբր ածան ջեռուցիչ:

Եւ թերեւս չգիտէք թէ Պագուի մէջ այդ ձեզ լոյս ու տաքութիւն մատակարարող հանքերու աղբիւրներուն գլխին ինչ՞ը կը դառնան հիմայ:

Նաֆթը ըստ ինքեան բնատուր է. պէտք է միայն նաֆթային հողի վրայ հորեր բանալ 150-250 ոտքէն խորութեամբ, որպէս զի հեղուկը ձեր ձեռքը հանի: Ցեռոյ զտարաններ, քարիւղ պատրաստելու համար: Ահա այս պարզ և շահաւէտ գործն ալ, ինչպէս հիմա ամէն գործ, ենթակայ եղած է բարակ հաշիներու, որոնց հետեւանքը եղած է մեծ դրամագլուխներու յաղթանակը: Կարճ խօսքով յայտնենք թէ ինչ է խնդիրը:

Տեղւոյս նաֆթային մեծ տուներէն մէկն էր, Առաքել Մատուրեանցի տունը, որ 2-3 տարի առաջ 1,300,000 ռուբլի վաճառեց իր հորերը անգլիական ընկերութեան մը և ասիկա գոհ մնաց այդ առուտուրէն: Այդ վաճառումը այն ատեն անցաւ անհետեւանք:

Բայց մտերս աւելի մեծ տուն մը, պարսկի Հաճի Զէյնալ Թաղիէվն ալ վաճառեց իր հորերը ու կայքը 5,000,000 ռուբլիով ուրիշ անգլ. ընկերութեան մը, որուն իրը հետեւանք հիմա Լոնտոնի մէջ կազմուած մասնաւոր ընկերութիւն մը հետաքրքիր կը դնէ ու կը վաճառէ անգլիացւոց Պագուի նաֆթահորերու կարեւորագոյն մասը, առատպերական գումարներով և շացուցիչ շահերով:

Թաղիէվի գործը գնող ընկերութիւնը 3-4 ամսուան մէջ իր դրած դրամագլուխին 60%ը արդէն ետ առաւ իր գնած հորերու ֆոնդիոններէն, և այդ ի հարկէ կը բաւէ գրաւելու շահագիտ անգլիացւոց ուշն ու ուժը, քանի որ անոնք Լոնտոնի մէջ հոգի կու տան տարեկան 2%էն աւելի գործ գտնելու իրենց փոշոտած ոսկւոյ կոյտերուն համար:

Այսպէս Պագուի մէջ հիմա ամէն հարատէր ծախու հանած է իր սեպհականութիւնը և մէկ քանի կարեւոր տուներ վաճառած են իրենց հորերը: Ա. Մանթաշեանց իսկ, որ հայ տուներուն առաջինն է, հաւանութիւն տուած է իր նաֆթային բոլոր հորերը, նաեւ գործարանը և Սեւ ծով երթեւեկող շոգենաւերը, վաճառելու 22½ միլիոն ռուբլիով:

Պոլսեցիք անշուշտ լաւ կը յիշեն Ա. Մանթաշեանցի տունը որուն շնորհիւ, երբեմն ատեն քարիւղը Պոլիս աւելի ածան կը վաճառուէր քան թէ նոյն իսկ Պագուի մէջ:

Այս լերպով անգլիական դրամագլուխը կու գայ տէր կը դառնայ Պագուի նաֆթային հարստութեան մեծագոյն մասին, ու թէեւ ասիկա շատ մեծ ու շացուցիչ

(*) 20 ֆրանքը ընթացիկ 100 դրուշի հաշուով:

գումարներու փոխարէն, այլ սակայն գէնքերնուն համար պիտի ղրկուն մեր հայ տեղականատէրերը։

Նախիջեւանի արդէն փորձուած հողերը հիմայ չատ հազուագիւտ և չատ սուղ են։ Օրինակ Պալախանի մէջ 1 տէսեատին (2800 արշ.) տեղը կ'արժէ իբր 4|5000ոսկի։ Այս պատճառաւ հետզհետէ մերձականերն ալ սկսած են քարձր արժէք ստանալ, այնպէս որ 1000 ռուբլիով վաճառուած տեղը 1-2 ամսէն 2-3000 պիտի արժէ կազմուած յոյսերու համեմատութեամբ։

Իմ տուած այս տեղեկութիւններէս թող չհետեւցնեն ընթերցողները թէ ռուսական քարիւղը պիտի տուղնայ Պոլսոյ մէջ։ Ինչ փոփոխութիւններ ալ ըլլան այստեղ, արտասահմանի մէջ Պագուի քարիւղին գինը ենթակայ է Ամերիկեանին։ Հետեւաբար, խորհուրդ կու տամ ձեզ աղօթել որ Նոր Աշխարհը կարենայ շարունակել իր արդարութիւնը և դուք կարենաք միջոց գտնելով, ածուխի տեղ քարիւղով եռացնել ձեր ապուրը։

Ցաւալին, ինչպէս ըսի, այն է որ մեր հայ նախիջեւանցիները գլուխ կը ծռեն անգլիական սինդիկատներուն, և ձեռքէ կը հանեն բնական հարստութիւն մը, զոր յետոյ նորէն ձեռք անցընելու յոյսը այնքան անխելքութիւն է, որքան հիմայ ձեռքէ թողուելը։

ՄԵԼԻՔ ՊԷՅԼԻԲԷՆԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ ԱՌԱՋ.—Մեծ պետութեանց համար աւելորդ՝ նոյն իսկ վտանգաւոր է նոր բարեփոխութիւն մը ընել Միացեալ Նահանգաց մօտ, դ'ըսէ Թոմ։ Եթէ սակայն Եւրոպայի արտաքին գործոց նախարարները տակաւին կրնան հաւատալ որ Մատրիտի կառավարութիւնը ունի բաւական դիւցազնական խնամատարութիւն մը ընդունելու համար ճակատագրին անխուսափելի վճիռը, համակերպելու համար Բուպայի կորստեան, և զոհողութեանց ուժով գնուած խաղաղութիւն մը նախամեծար համարելու փոխանակ այլ ահաւոր պատերազմի մը, վեց մեծ պետութեանց կը վերաբերի կրցածնուն չափ զօրացնել այս տրամադրութիւնները և Սպանիոյ առջեւ դիւրացնել այս անգութ այլ անհրաժեշտ գործողութիւնը։ Բայց եթէ ընդհակառակը, ինչպէս յայտնի կ'երեւայ, սպանիական ժողովուրդն ու կառավարութիւնը իրենց համերաշխութեան ծայրը հասած են, եթէ կը կարծեն որ պէտք է դէմ դնել վտանգներուն, տառապանքներուն, մեծ պատերազմի մը առաջ եկած կործանման քան թէ համակերպիլ անպատիւ համարուած պայմաններուն, պէտք է զգոյշ կենալ և չարիքը չմուսուցանել անժամանակ կերպով միջամտելով և Միացեալ Նահանգները հոյելով, շողոքորթելով։

Թոմ պարզապէս ըսել կ'ուզէ թէ Սպանիա պէտք է Բուպան կորսնցնէ, անոր կատարեալ անկախութիւն տալով, բան մը՝ որ արդէն պիտի ըլլայ, բայց պատերազմով կամ արիւնհեղութեամբ, և Սպանիացիք այս վերջինը նախամեծար կը համարին։

Պերլին համոզուած է։— Հասարակաց կարծիքը Պերլինի մէջ յանկարծ Սպանիոյ աւելի նպաստաւոր դարձաւ, մասամբ Մաք Քինլի նախագահին անակնկալ պատգամագրին և մասամբ այն զրոյցներուն համար՝ որոնց համեմատ կ'ըսուի թէ պատերազմի կուսակից քաղաքագէտները ոչ թէ մարդասիրական շարժառիթներէ դրդուած են, այլ Բուպան Նահանգներու կցելու գաղափարէն։

Քրէյգ Զայլոն-ն կ'ըսէ թէ Բուպայի ապստամբներն անգամ Ամերիկայի դէմքը սկսած են կասկածով տեսնել, վախնալով թէ տապակէն կրակը պիտի խլեն։ Պերլինի ընդհանուր կարծիքը ա՛յն է թէ Ամերիկացիք չատ վանգաւոր խաղ մը կը խաղան, և թէ հակառակ իրենց պարծենկոտութեան, անոնց նաւային ուժը չատ ինկած է։ Մասդ տեղեկութեանց նայելով, երեք զրահաւոր ունին միայն, որոնց արժէքն ալ խիստ կասկածելի է. երկու զրահաւոր յածաւորակ, քանի չափ լրատար, որոնց երկու երրորդը գրեթէ երեսուն տարուան հնութիւն ունին, տասնըվեց յածաւորակ, 13—23 մղոն արագութեամբ, և երեսունեմէկ օժանդակ յածաւորակներ 12—20 մղոն կասկածելի արագութեամբ։ Նաեւ կը կասկածուի թէ նաւային այս ուժերուն վրայ իրենց վերջերս ըրած յաւելումները կարեւոր բաներ մը չեն։ Հինգ առաջնակարգ նաւեր չինելու վրայ են, և հետեւաբար հաշուի չեն առնուիր տակաւին։ Մ. Նահանգաց համար չատ դժուար է նաեւ զլենել իրենց նաւատորմը և անոր համար մարդ գտնել։

Քէօլնիշէ Զայլոն-ն իրազեկի մը խօսքը կու տայ Սպանիոյ՝ պատրաստ նաւեր ունենալ Պարագքայի նաւահանգիստը, որպէս զի Ամերիկացիք չկրնան արեւելեան Բուպայի ցամաքը կալել և Սպանիա իր ձեռքը ունենայ միշտ Բուպայի, Հայիթիի և Պահամայի ջրանցքին համար։ «Այս նաւախումբը պէտք է բաղկանայ երեք զրահաւորներէ, չորս խոշոր յածաւորակներէ և տասը կամ տասներկու թորբիլանաւերէ։ Մէկ խոշոր յածաւորակ եւ քանի մը թնդանօթակիր եւ թորբիլակիր նաւեր կը բաւեն Եուքատանի նեղուցը պահպանելու համար։ Մովեզրեայ սահմանները նաւերով միայն չեն առնուիր, Սպանիացիք անոնց մէջ կրնան յարձակումներու դիմադրել օրէնքի առեն որ մարդ ունենան ցամաքէն։ Ցերեկ առեն ամրոցներուն վնասը կարելի է նորոգել գիշեր առեն, և թորբիլանաւերու կանոնաւոր տորմիլի մը կրնայ վանել պաշարող նաւերը։ Բուպայի եկեղեցիներուն մեծ մասը աքանչելի կերպով կը յարմարի. ծովային ականներու, թորբիլանաւերու, որոնք դիւրաւ կրնան նեղել և վճատեցնել թշնամին։ Բուպայի ջուրերը զարմանալի դիւրութիւններ կու տան գիշերային յարձակումներու, եւ թորբիլանաւերը յանկարծ կրնան յարձակիլնց սկսիլ, և ընդհանուր պաշարումը այն ատենն խիստ չկրնար ըլլալ որ թորբիլանաւ մը չի կրնայ ծակ մը գտնել, ճամբայ մը գտնել զործելու համար։

Զինուորական թերի մը կ'ըսէ որ, եթէ Սպանիոյ նաւային ուժերուն հրամանատարները յանդուգն և կարող մարդիկ ըլլան, բնաւ անկարելի չէ որ պատերազմին սկիզբին խիստ պարտութիւն մը չկրեն Մ. Նահանգաց ուժերը։

Պապը.—Բամբուլա կարդնալ ըսած է. «Պապը խիստ զգածուած է Ամերիկայէն եկող վերջին լուրերէն. բայց դարձեալ չպիտի դադրեցնէ իր ջանքերը պատերազմը արգիլելու համար և բոլոր յոյսը կորսնցուցած չէ։» Կ'ըսուի թէ Մարթինէլլի եպիսկոպոս սա լուրը հրատարակած ըլլալով թէ Պապին միջամտութիւնը ուրախութեամբ և երախտագիտութեամբ ընուեցաւ Վաշինկթընի մէջ, չատ գէշ տպաւորութիւն առաջ բերաւ ճիկոյներուն վրայ, մինչդեռ Պալթիմորի և Ս. Բոլի արքեպիսկոպոսները բոլորովին հակառակը կը գրէին։ Վատիկան այն ատեն միայն յուսահատեցաւ, երբ իմացուեցաւ որ ապստամբները կը մերժեն զինադուլը։ Ապստամբներու բանակէն Վատիկան հասած լուրերը կը ցուցնեն թէ անոնք հակակրօնական զգացումներով չէ որ կը մերժեն զինադուլը, այլ քանի որ խնդիրը իրենց անկախութեան վրայ է, կը փափաքին որ Պապը չմիջամտէ, թէեւ անոր հոգեւոր զաւակները են։ Այսպէս կը հեռագրեն Հռոմէն Մրնանոպոլի։

Ֆրանսական մամուլը.—Տէպոս կ'ըսէ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ չատ դժուար է տեսնել թէ պատերազմը ինչպէս պիտի արգիլուի։ Ռուսական արքունիքը չատ աշխատեցաւ կռուին առաջքը առնել։ Բայց Եւրոպայի պարտքն է երկու կողմերուն միջեւ մտնել, թէեւ այդ Ջանքերուն արդիւնքին վրայ պարտքներ չենք չիներ։ Նախարարապետ Պ. Մէլլինի թերթը, Ռէբէբ-պլէթ Ֆոռնոէդ, չի կարծեր որ եւրոպական նոր միջամտութիւն մը լաւագոյն արդիւնք մը ունենայ։ Բանի որ եւրոպա որոշած չէ միջամտութիւնը բռնութեամբ առաջ քալեցնել, հաւանական չէ որ երկրորդ փորձ մը առաջինէն բաղդաւոր ըլլայ։ Մոռնէն Լոնտոնէն եկած հեռագիր մը մեկնելով, կ'ըսէ թէ, թէեւ Անգլիացիք պաշտօնապէս կը համակրին իրենց ամերիկայի ազգականներուն, բայց անհամապատասխ զոյացած են Նահանգներուն բռնած ընթացքին վրայ, և ուրախ պիտի ըլլան եթէ լսեն Ամերիկացւոց մէկ աղուոր պարտութիւնը։

Ֆիկարոյ նամակով մը հարցուց զօր. Քիւսպէրի կարծիքը, որ 1871ին Ֆրանսայի պատերազմական նախարար եղած է, և որուն խնդրանքին վրայ ամերիկեան էսքադրան նախագահը զօրավարի պաշտօն յանձնած էր իրեն Անջատման Պատերազմին միջոցին(*)։ Զօր. Քիւսպէրի Ֆիկարոյի նամակին պատասխանելով կ'ըսէ. «Լինքնը փրանսերէն բառ մը անգամ չէր գիտէր, եւ ալ հաղիւ անգլերէն տասներկու բառ գիտէի։ Բայց որովհետեւ նախագահը չէր ուզեր թարգմանի միջոցաւ հետս խօսիլ, որպէս զի ամերիկեան բանակին համար ըսածները շիմացուին, ուստի, գլուխ գլխի տալով, ինծի երկնցուց գրպանի բառարան մը, ինքն ալ հատ մը առաւ, և երկու ժամ տասնկով ժամանակ անցուցինք, մինչեւ որ զիրար կատարելապէս հասկցանք։ Հետեւաբար նախագահին բուն խօսքերը գրպանի պահելով հանդերձ, կ'ըսեմ թէ. «Մ. Նահանգաց մէջ բանակ չի կայ։ Ամերիկայի Ծայր. Արեւմուտքի մէջ Շիկամորթ Հնդիկները հպատակեցնելու համար գտնուած քսանհինգ հազար հոգին կուտ մը չեն արժեր։ Բայց կան գունդագունդ կամաւորներ, չատ հաստատամիտ, չատ քաջ, և այնչափ չատ որքան դրամը կընայ հայթայթել։ Որովհետեւ ես չորս տարի այդ կամաւորներուն հրամանատարութիւն ըրի, զանոնք ազէկ կը ճանչնամ, քաջ մարդիկ են, ազէկ մարդիկ են, բայց քաղաքագէտ են ամէն բանէ առաջ, զինուորութեան արժէքը բնաւ չունին, խօսիլ ըլլայ, կը խօսին։ Անջատման Պատերազմը բնաւ մեծ զօրապետ մը չտեսնէց։

Բայց ամերիկացիք ունին իրենց կողմը բազմութեան, ստակի, և Եանքի ցեղին բնիկ յատկութեան՝ այսինքն ողջմտութեան և յամառութեան յաղթանակը։ Մահուան առջեւ չարժուիր չեն ըներ, խորհրդածութիւն չեն ըներ։ Աչքդ տես-սայ 1865ին որ 150 թնդանօթներ չարունակ զոստային երկու կարգ Ամերիկացիներու վրայ, և արդիւնքը.— Անոնք ամէնքը մահուան առջեւ չարունեցան այնպէս, ինչպէս չարուած էին բանակին մէջ։ Կրանթ զօրավար, որ վերջը նախագահ եղաւ, բոլորովին տգէտին մէկն էր. չէր գիտեր բնաւ թէ ի՞նչ է ռազմագիտութիւն։

Վերջապէս Ֆիլիզէռէ զօրավար կը հետեւցնէ թէ Ամերիկացիք չպիտի կրնան իրենց կցել ոչ Բուպան ոչ Բանատան, որ կամ՝ ոչ երկրներ են։

—Երէկուան Մոնիթէօռ մէջ կը կարդանք. «Երէկ Պոլսոյ Ամերիկեան դեսպանատան քաղուած մանաւոր հեռագրի մը՝ Նայելով պատերազմի սկսած է։ Մինչեւ կէս օր Պոլսոյ ամերիկեան դեսպան Պ. Անոնճլ ոչ է պաշտօնական տեղեկութիւն չէր ստացած իր կառավարութենէն։

Պոլսեցի բարձրաթիւ երիտասարդներ Նախարարաց օր Մ. Նահանգներու դեսպանատունը ներկայացան և կամաւոր գրուիլ ուզեցին Ամերիկեան բանակին մէջ։ Դեսպանը իր և իր կառավարութեան կողմէ շնորհակալութիւն յայտնելով անոնց, ըսաւ թէ կը ցաւի որ չպիտի կրնայ ընդունիլ իրենց առաջարկը, Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը պէտք չունենալով օտար կամաւորներու։

—Ֆրանսայի մէջ գտնուող Սպանիացիները հետզհետէ Սպանիա կ'երթան գինուոր ըլլալու համար։

Ռոշֆոյ մամուլը.—Նովոռէ կ'ըսէ որ, եթէ Մ. Նահանգները յաջողին այս պատերազմին մէջ, Մրնրոյի վարդապետութիւնը նոր ուժ մը պիտի առնէ։ Խաղաղական Ովկիանոսին մէջ Ռուսիոյ չահերը արդէն կը բաղխուին Մ. Նահանգաց շահերուն, հետեւաբար սպանօ-ամերիկեան պատերազմին ելքը Ռուսիոյ համար կարեւորութիւն ունի։»

—Իտալական թերթ մը մէջ կը բերէ Սպանիոյ չատ կարեւոր անձնաւորութեան մը յայտարարութիւնը թէ Սպանիոյ հիմ ուրիշ բան չի մնար, բայց եթէ ամբակոծել Նիւ Եորքը եւ Ֆլորիտայի ծովեզերքները։ Այն ատեն Մ. Նահանգները շուտով տեղի պիտի տան Սպանիոյ։

—Սպանիացիք արդէն սկսած են Բորթ Մահոնի ճամբան (Բալէարեան կղզիները) կտրել թորբիլանաւերով։ Վաճառական նաւերը միայն ցերեկ ատեն կրնան անկէց անցնիլ։

Մէցնի Արկանին Առթիւ.—Հերթոյթ քանի մը հատուածները կը յիշատակէ Մէյնի արկածին վրայ Սպանիական յանձնաժողովին խմբագրած տեղեկագրին։ Արկածը լոկ ներքին պատահար մնն է, քանի որ տեսնուած չեն այն երեւոյթները՝ որ առաջ պէտք է գային իրրեւ հետեւութիւն թորբիլի մը կամ ընդծովեայ ականի մը պայթումին, և քանի որ արկածին ականատես վկաները ծովեզերքին վրայ կամ Մէյնի չատ մօտ գտնուող նաւերուն մէջ չեն յայտարարած բան մը որ արդարացնէ այդ կասկածը։ Ո և է վնաս եղած չէ ոչ քարափին և ոչ հոն գտնուող նաւերուն, ինչ որ պիտի ըլլար, եթէ պայթումը արտաքին ըլլար։ Տեղեկագիրը կը խօսի նաև այն գժուարութեանց վրայ զոր Ամերիկացիք հանեցին Սպանիացւոց առջեւ, երբ այս վերջինները ուզեցին մանրամասն քննութիւններ ընել Մէյնի մնացորդներուն վրայ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԲՈՒՊԱ.—Պաշտօնական հեռագրի մը նայելով, տեսակցութիւն մը տեղի ունեցած է երկու Սպանիացի զօրավարներու և ապստամբապետ Կոմէզի միջեւ։ Բուպայի ինքնօրէն դահլիճին երկրագործութեան նախարարն ալ արեւելեան Բուպա գացած է, ապստամբներուն աւելի ընդարձակ ինքնօրէնութիւն մը առաջարկելու համար։

Միւս կողմէ հեռագրուած է թէ Նիւ Եորքի Բուպայաստէր ընկերութիւնը ամերիկեան կառավարութեան զեկուցած է որ Բուպայի ապստամբներուն ուժերը Միացեալ Նահանգաց տրամադրութեան տակ դրուած են։

ՊԱՐԱԳՎԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ռուսական Թուրքեստանի ընդհանուր կառավարիչը, որուն վարչութեան տակ դրուեցաւ վերջերս անդրկասպեան գաւառը, լեռնային հրետանիով վեց հարիւր հոգի զրկեց Պարսից սահմանագլուխը, արգիլելու համար պարսկահպատակ Թիւրքմէններուն արշաւանքները և առաջխաղացութիւնները։ Վերջերս տասներկու հազար մարդոց հրոսակախումբ մը, որոնց ութ հազարը Պէրսան հրացաններով զինուած էին, յարձակեցան անդրկասպեան հարաւային գաւառին ռուսահպատակ Թիւրքմէններու վրայ, շատ մը գիւղեր աւարեցին, անոնց բնակիչներէն չատերը ջարդեցին, ինչպէս նաեւ երկու խաղախ և քանի մը ռուսական սահմանագլխի պահնորդներ, և վերջիններէն հինգ հոգի ալ գերի տարին։ Պէրլինի Բոռը կ'ըսէ թէ Ռուսները պատրաստակ մը պիտի համարին այս կէտը սահմանագլխին վրայ զինուորներ համախմբելու համար, և այս որոշման Պարսկաստան բացատրելու անկարող է գիտնալու։

ՀԱՅՆՐԻՀ ԻԵԽԱՆ.—Շանկայէն կը հեռագրեն ապրիլ 16 թիւով. Գերմանական Կէֆէռ մարտանաւը՝ որուն մէջ կը գտնուէր Բրուսիոյ Հայնրիհ իշխանը, Կուռլամի կղզիէն հոս հասաւ։ Գերմանական հիւպատոս Պ. Շմիտկէ մինչեւ Վոստոկ դիմաւորեց իշխանը։ Նաւահանգստին մէջ գտնուող վաճառական նաւերը և զբօսանաւերը դրօշներով զարդարուեցան ի պատիւ իշխանին։ Շանկայի կուսակալը անմիջապէս գերման հիւպատոսարանը գնաց իշխանին բարի գալուստ մաղթելու համար։ Կէս օրվ վերջ Հայնրիհ իշխան Լուսնկուհա գնաց՝ որ Շանկայէն հինգ մղոն հեռի կը գտնուի՝ գերման հպատակներուն այցելելու համար, որ հայկերոյթ մը տուին իրեն։

ԵԳԻՊՏՈՍ.—Սրը Բիչընը և իր սպայակոյտը, որ այս վերջին Առուան կը գտնուին, քանի մը օրէն Պէրլիր պիտի վերադառնան առանց Գոռնիրէ երթալու։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ.—Աֆղանիստանի Ամիր Ռրահման Էմիրը Հերատէի Միր Աթթա խանը յաջողդ կարգեց ընդհանուր սպարապետ Ղուլամ Հայտար խանի, և զայն Ազմար ղրկեց։

ՅԱՌՈՆԻ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻԼԸ.— Յաբոնի նաւատորմիղը Մայիսի Բ. շաբթուն մեծ ռազմախաղեր պիտի կատարէ։

ՌՈՒՍԻԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Եոքոհամայի Պաշտօնական թերթը կը ծանուցանէ թէ Բորէայի մասին համաձայնութեան մը գալու համար Ռուսիոյ և Ճապոնի ջանքերը զոհացուցիչ վախճանի մը կը մօտենան։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ ԶԻՆԱԿԱՆ ՓՈԽՍՈՒՈՒԹԻՒՆԸ.— Եոքոհամայէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնական կառավարութիւնը չինական վերջին փոխառութենէն երկու միլիոն ֆր. կ'առնէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—1872ին Գերմանիա մեծ նաւարկութեան համար 500 նաւ ունէր միայն, 1896ին 3592 նաւ ունէր։ 1872ին կայսրութեան բոլոր արտասուումները և ներածումները 5960 միլիոն մարք էին կամ 7450 միլիոն ֆրանք։ 1896ին 96,600 միլիոն ֆրանքի բարձրացան։ Վերջապէս 1870էն ի վեր Գերմանիոյ արտադրի վաճառականութիւնը 60 % աճեցաւ։ Համգուրկի գործը մասնաւորապէս աւելցաւ 110%, հրաշալի առաջդիմութիւն, որ այս քաղաքը Լոնտոնէն վերջ Եւրոպայի երկրորդ նաւահանգիստը ըրած է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀՐԵԱՆԵՐԸ.—Ֆրանսացի հրեաներու պատգամաւորութիւն մը Ս. Բէդրսպուրգ գնաց, ուր ընդունուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարէն և սինոդի պետէն։ Այս պատգամաւորութիւնը պաշտօնական հանդիսաւոր մը չունի, այլ պիտի խնդրէ որ արտօնութիւն տրուի իրենց ուսում կայսրութեան արեւմտեան նահանգները երթալով ուսումնասիրել և բարեւքել այդ կողմերը գտնուող հրեաներուն վիճակը, Պառոն Հիրշի պարգեւած գումարները գործածելով։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Պ. Պ. Շէֆինօ և Իլկ արտօնութիւն ստացան Մենելիքէն երկաթուղի կարուոր գծերու շինութեան համար։ Միջնադարեան այս մեծ գործը կարմիր ծովը պիտի կցէ Սպիտակ Նեղոսին, անցնելով Հարարէն, որ Հապէշաստանի մեծ մերանցն է, և Ատտիս-Ապապա մայրաքաղաքէն։

Այս գծին կարեւորութիւնը կը հասկցուի, երբ ընենք թէ նոր երկաթուղին բազմամարդ երկիրներէ անցնելով պիտի յանգի աշխարհագրական կէտի մը, ուր իրարու կը հանդիպին Ուկանտայի անգլիական, Բոնկոյի Պելճիքեան և Բոնկոյի ֆրանսական ստացուած քները. վերջապէս այս երկաթուղին ամէնէն ուղղակի ճամբով ծովուն պիտի կապէ Սպիտակ Նեղոսին բոլոր բովանդակ հովիտը, ինչ որ դարերէ ի վեր այնքան վտանգներու առարկայ էր։ Գիծը բաժնուած է երեք գլխաւոր հատուածներու. 1. Ճիպութիէն Հարար, 2. Հարարէն Ատտիս-Ապապա (էնթոթիթօ) Բաքիֆա եւ Սպիտակ Նեղոս։ Սենաշնորհը 99 տարի պիտի տեւէ։ Ընկերութիւնը ինք պիտի որոշէ իր գիծերը ապրանքներու և ճամբորդներու փոխադրութեանց համար, պայմանաւ որ կարավաններու գինն բարձր չըլլայ։ Առաջին հատուածին համար (300 քիլոմէթր.) 3 միլիոն ֆրանքի երաշխաւորութիւն տրուած է, այսինքն 10,000 ֆր. 1 քիլոմէթր գլուխ։ Հապէշ կառավարութիւնը պիտի հրամայէ որ Հարարէն մեկնող կամ ճիպութիէն եկող և փոխադրութեան ծանք վճարող բոլոր ապրանքները ասկէց վերջը երկաթուղիով փոխադրուին։ Ընկերութիւնը ձրիաբար ընդունած է հարկաւոր գետնները, անտառներ, հանքեր եւ ջուրեր։ 99 տարուան մենաշնորհը լրանալէ վերջ, Հապէշ կառավարութիւնը կրնայ գնել ընկերութեան շարժական նիւթերը և համարածները։ Այս պահուս աշխատութիւնները սկսած են, և շինուածանիւթերուն մէկ մասը արդէն ապրսպրուած է։ Հապէշաստան մտնելու համար կարավանի զանազան ճամբաները հետեւեալները են, 1. Պաղէի խաղաղական ճամբան, որ Թիկրէ և Ազմարա զաւառներն անցնելով միայն կրնայ կալաներու երկիրը մտնել, 2. Ասահի իտալական ճամբան, որ մասամբ կ'անցնի անջրդի և անբոյս հրաղեխային գաւառի մը մէջէն, եւ մասամբ Առուսայի վտառողջ դաշտերէն 3. Զէյլայի անգլիական ճամբան։ Կարավանները ընդհանրապէս Զէյլայէն դէպի Ճիպութի ուղղ ճամբէն կը խոտորին, և Պիճօ Բաղրագայէն սկսեալ կը բռնեն Կիլտէսայի և Հարարի ճամբան, որուն պիտի հետեւի երկաթուղին, միայն թէ չպիտի անցնի Մոնտայի անապատէն եւ բնիկներուն յարձակումներէն զերծ պիտի մնայ։ 4. Պրոլէրայի ճամբան Պուէհարի դծով։ Հարարի կարավանները այս վերջին ճամբէն քիչ անգամ կ'երթան, վասն զի բնիկները հոն միշտ իրարու հետ պատերազմի մէջ են։ 5. Ճիպութիի ֆրանսական ճամբան, որ կը գտնուի իտալական և անգլիական երկու գէշ ճամբաներուն մէջտեղը։ Ֆրանսական այս ճամբան բաղդատաբար հարթ գաւառի մը մէջէն կ'անցնի, ուր կան միշտ ջուրեր։ Այս ճամբան՝ որ ամէնէն զործածականն է, նաեւ ամէնէն կարճն է, Շոան կը հասնի 750 քիլոմէթր, Հարար՝ 250 քիլոմէթր և համարուն քաղաքը՝ գրեթէ 300 քիլոմէթր ճամբայ կտրելով։

ՎԻԵԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.— Նոր կարգադրութեանց հետեւանքով Թագուհին Անգլիա իր Ուինտսորի դղեակը պիտի վերադառնայ սմռուս 30ին։

ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.— Բանի մը գերման թերթեր կ'ըսեն թէ Հոլանտայի Վիլհէլմին թագուհին պիտի նշանուի Սաքս Վայմարի Պէրնհարտ իշխանին հետ, և այս նշանախօսութիւնը պիտի յայտարարուի պաշտօնապէս օգոստոս 31ին, այն օրը՝ երբ թագուհին պիտի տօնի իր ծընընդեան 18րդ տարեդարձը։ Պէրնհարտ իշխան ծնած է 1878 ապրիլ 18ին։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՐԸ.— Մեծ ծերունին առողջուելուն վրայ հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրները գրեթէ իրարու կը նմանին. տարբերութիւն չի կայ տակաւին. ազէկ գիշեր մը կ'անցնէ, և հետեւեալ առաւօտ գէշ կը զգայ ինքզինքը, կամ առաւօտուն ազէկ է և գէշ գիշեր մը կ'անցնէ։ Անցեալ շաբաթ օր Տիկին Կլատսթըն Տէր և Տիկին Հէյնրի Կլատսթընի հետ Հարտընի եկեղեցին գացին աղօթելու։ Մասնաւոր աղօթքներ կարդացուեցան Պ. Կլատսթընի համար։ Երկրի խնդրանքին վրայ, ներկաները աղօթեցին նաև որ խաղաղութիւնը հաստատուն մնայ Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ միջեւ։

Պ. ՖԻԼԻՊՍ ՖՈՌ.— Նիսէն կը հեռագրեն թէ անցեալ շաբաթ օր Հանրապետութեան նախագահը Պրէնոռ Ֆրանսական զրահաւորին մէջէն դիտեց Միջերկրական Ֆրանսական նաւատորմին ռազմարուեստները։ Նախագահին խրախճանքը վրայ՝ պաշտօնական ոչ է պատիւ չեղաւ իրեն։ Երբ Պրէնոռ անցաւ Միջերկրականի անգլիական նաւախմբին ծովակալ Նաուռն առջեւէն, այս վերջինը Մարսէյէզը նուագեց, որուն պատասխանեց Ֆրանսական նաւուն երաժշտախումբը, անգլիական քայլերգը հնչեցնելով։ Երբ Պ. Ֆիլիպս Ֆոռ քիչ մը հեռացաւ անգլիական նաւուն քովէն, այս վերջինը թնդանօթի քսանը մէկ հարուած արձակեց։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Անցեալ տարի Հանրապետութեան նախագահը Ռուսիա տանող Ֆրանսական հիւսիսային նաւախումբին սպաները պալոմ մը պիտի նուիրեն Ռուսիոյ Զարուհիին։ Ալպոմին առաջին էջը ուղերձին յատկացուած է։ Երկրորդ էջը կը բովանդակէ նոյն նաւախումբին ծովակալ Բուրթիլի հրամանատարութեան տակ գտնուող սպայակոյտին անդամներուն անունները։ Երրորդ, հինգերորդ և եօթներորդ էջերը կը պարունակեն երեք ջրաներկ պատկերներ որ կը ներկայացնեն Բոնիֆաս, Տիւ-Բիւէ-ֆը Լամ և Սէ-ռէ-ֆոռ-ֆ զրահաւորները Բրոնչդատի առջեւ։ Զորրորդ, վեցերորդ, և ութերորդ էջերը այդ երեք նաւերուն սպաներուն անունները կը պարունակեն։

Ալպոմը շքեղապատուած է կարմիր սեկով, որու վրայ դրոշմուած է Կայսրուհիին դիմանշանը։

Բարիզի Ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ այս ալպոմը պիտի ներկայացուի Ալեքսանդրա կայսրուհիին։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր հրդեհ մը ծագելով Վիեննայի Սակարանին մէջ, չէնքին մէկ մասը այրեցաւ։ Եղած վնասը 100000 ֆիորին կը հաշուուի։ Սակարանը և յարակից չէնքերը 7 միլիոն ֆիորինի ապահովագրուած էին։

Կը կարծուի թէ հրդեհը առաջ եկած ըլլայ վոմիորկի ժամանակ ինկած կայծակէ մը։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՇԱՆԴԱԿԷՆ

Մ. Նահանգաց ուժերու համախմբումը արագ արագ առաջ կը տարուի։ Ցառաջապահ գունդը արդէն Ռիւնէթթ հասած է։ Հաչակաւոր դեղապետ Բոդրի յանձնուած է հեծելազօրքերուն հրամանատարութիւնը։ Ամերիկեան կառավարութիւնը պիտի ջանայ համոզել Ֆրանսան, Հայիթին և հարաւ ամերիկեան հանրապետութիւնները որ Անգլիոյ օրինակին հետեւելով, ածուխի արտածումը իրրեւ մաքսանենգութիւն նկատեն։ Մ. Նահանգները Լէոպոլ անդրատլանտեան խոշոր չոգենաւը գնեցին Սլան ընկերութենէն։

Սթանոպոլի Վիեննայի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Սպանիոյ և կղզիական Ամերիկայի քանի մը հանրապետութեանց միջեւ նիզակակցութիւն մը կազմուելու վրայ է։

Հավանայէն կը հեռագրեն ապրիլ 19 թիւով. Բոզենտա կարիա գնդապետը, երեք սպաներ և քսաներկու զինեալ ապստամբներ հպատակութիւն յայտնեցին Ակուիրէ զօրավարին։ Ապստամբները կը յայտարարեն թէ ապստամբներու բանակին մէջ զայրոյթը ընդհանուր է Մ. Նահանգաց կառավարութեան դէմ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի ֆրանսական վարժարանին հանդէսներուն ներկայ եղան թագաւորը, արքայազուն իշխանները դիւանագէտներ, և ֆրանսացի ուղեւորներ։

Պ. Հոմոլ դպրոցին պատմական յիշատակութիւնը ըրաւ. ֆրանսական դեսպան Պ. տ'Օռէսսոն բանախօսութիւն մը ընելով չնորհաւորեց վարժարանը յանուն Հանրապետական կառավարութեան։ Թագաւորն ալ ջերմապէս չնորհաւորեց Պ. տ'Օռէսսոն և Պ. Հոմոլը։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ, 21 Ապրիլ, ռաուտր.— Պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Մ. Նահանգները, եթէ պատերազմ ծագի, ծովակէններ չպիտի գործածեն։

Սպանիական դեսպան Պ. Պարնպէ գիշերը մեկնեցաւ Վաշինկթընէն։

—Խորհրդարանը ընդունեց ծրագիր մը որ կ'արտօնէ Նախագահը կամաւորներ հաւաքելու։

—Պաշտօնական զեկուցում մը կ'իմացնէ թէ Մ. Նահանգներու և Սպանիոյ միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած են։ Կառավարութիւնը զօրավար Ուուտֆորտի հեռագիր մը ուղղեց որ կ'ըսէ թէ, եթէ մինչև չաբաթ ցերեկին ամբողջապէս գոհացուցիչ պատասխան մը չառնէ վերջնագրէն, նախագահը պիտի գործածէ համաձայնութիւն իրեն տրուած իշխանութիւնը և հեղինակութիւնը հարկ եղածը ընելու համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Այսօրուան նախարարական ժողովին մէջ, որ գումարուեցաւ խնամակալ-թագուհին նախագահութեամբ, Պ. Սակասթա պարզեց իրերու ներկայ վիճակը որ պատերազմի կը համապատասխանէ։ Մանրամասնեցաւ թէ Պ. Պարնպէ մեկնած է Վաշինկթընէն։ Կառավարութիւնը զօր. Ուուտֆորտի խմացուց թէ անօգուտ է ոչ է ծանուցագիր ներկայացնել։

—Անկլի յ դեսպանը ծանոյց արտաքին գործոց նախարարին թէ իրեն յանձնուած են ամերիկեան դեսպանատան գործերը։

—Զօր. Ուուտֆորտ իրիկուանը մեկնեցաւ Մատրիտէն «Կեցցէ Սպանիա», «Կեցցէ բանակը», «Կեցցէ նաւատորմը» թնդալից աղաղակներու մէջէն։ Ոչ մէկ միլաղեպ։

—Մերակոյսը ծափահարութեամբ ընդունեց առաջարկութիւն մը որ ծերակոյտին աջակցութիւնը կը նուիրէ կառավարութեան Սպանիոյ արժանապատուութիւնը փրկելու համար։ Հանրապետական Պ. Կոնգուէկ յայտարարեց թէ հայրենիքին սպառնացող վտանգին առջեւ բոլոր կուսակցութիւնները միահամուռ կ'աջակցին իրարու անպայման կերպով։ Արտաքին գործոց նախարարը չնորհակալ եղաւ հանրապետական ծերակուտականին՝ յանուն կառավարութեան։

—Ֆրանսայի և Աւստրիոյ դեսպանները Ամերիկայի մէջ պիտի պաշտպանեն սպանիական չահերը՝ Սպանիոյ դեսպանին բացակայութեան միջոցին։

—Բորիկէը յայտարարեց թէ պատրաստ է քուէարկելու ամէն վարկ, որ պէտք ըլլայ պատերազմին համար։

—Պատերազմը հաւանաբար կիրակի պիտի սկսի. Սպանիա պիտի թողու որ յարձակումները Ամ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ցունաց Ամեն Ս. Պատրիարքը երէկ զատկական շնորհաւորութեան փոխադարձ այցելութեան եկաւ Ազգ. Պատրիարքարան։

Նախապէս եղած հրաւէրի մը համաձայն, կանուխէն Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ կը գտնուէին Տ. Հմայեակ Դիմաքսեան և Տ. Եղիկ Ապահունի Սրբազանները, Պատր. Փոխանորդ Հայրը, Քաղ. Ժողովէն Իսկոսֆեան Տիգրան, Գարակէօզեան Գրիգոր և Խաբրբեան Գրիգոր էֆէնտիները, Տեսուչ Խորհուրդներուն Ներկայացուցիչները, 12 վարդապետներ և շատ մը քահանաներ։

Ժամը ճիշդ 6 ու կէսին՝ Ցունաց Պատրիարքը ընկերակցութեամբ Սքիւպի մետրապոլիտ Տէր Անվրոսիոսի, Սվանքէօյի մետրապոլիտ Տէր Գալենիքոսի, Սիզէոբոլիի մետրապոլիտ Տէր Բարթէմիոսի, Քաղ. Ժողովէն Սարակէմ պէյի, Գուբաս, Բօնսմանթինիի և Տէսիմի էֆէնտիներու և այլ հետեւորդներով հասաւ Ազգ. Պատրիարքարան։ Պատրիարքարանի դռնէն դիմաւորեցին եպիսկոպոսներ, վարդապետներ և քահանաներ, եւ առաջնորդեցին ընդունելութեան սրահը, որուն դրան առջեւ Ս. Պատրիարքը դիմաւորեց, և երկու Պատրիարքները երեք անգամ սիրալիր կերպով ողջագուրեցին զիրար։

Դէս ժամէն առաջ տեւեց տեսակցութիւնը Փրանսերէն լեզուաւ. արժանավայել կերպով պատուասիրուելէ եաքը, Ցունաց Ս. Պատրիարքը իր հետեւորդներով և Նոյն թափորով առաջնորդուեցաւ Մայր եկեղեցի, որուն դռնէն զգեստաւորուած երկու քահանաներ խնկարկելով և դպիրները շարական երգելով դիմաւորեցին զայն և առաջնորդեցին Մայր տաճարին դուռը։

Ցունաց Ս. Պատրիարքը և մետրապոլիտները սեղանին վրայ ելլելով, առաջ խոյանին առջեւ իրենց աղօթքը երին։ ուրկէ վերջը Ս. Պատրիարքը դառնալով ունկնդիր ժողովրդին հետեւեալը խօսեցաւ, որուն հայերէն թարգմանութիւնը արտասանեց ծանօթ հայագէտ Տիմիդրիոս Զալաքիոս էֆ։

Սիրեցեալ զաւակունք մեր ի Քրիստոս,

Փափագարժ այցելութեանց, ողջոյններու և շնորհաւորութեանց նոր պատեհութիւն կը հայթայթէ մեզ ատուածասէր յօժարութիւնն Նորին Բարձր Սրբազնութեան Պատրիարքի ցերայ և ի Քրիստոս յոյժ սիրեցեալ եղբօր մերոյ Տ. Տ. Մաղաքիայի։

Քրիստոնէութեան տօնից ծայրագոյնն, որ է Յարութիւն Տեառն մերոյ, պարտ էր որ չանցնէր առանց պարգեւելու մեզ, երկուց ժողովրդոց, որք այնչափ սերտ կապակցութեամբ միացեալ ենք ի հաւատս, եկեղեցականապէս առաւել եւս ամրանալու օրհնութիւն, աղօթից և բարի յուսոյ նուիրական բանից փոխանակութիւն առ միմեանս, վասն կատարելագոյն եղբայրակցութեան երկու եկեղեցեաց։

Այս հոգւով Նորին Բարձր Սրբազնութիւնն բարեհաճեցաւ նուիրագործել այս տարի երկուստեք բաղձալի կարգադրութիւնն, որով և մեք Նորին Բարձր Սրբազնութիւնն և պատկառելի հետեւորդքն Նորա՝ երեքաբթի օր պատուասիրելու եւ մեր եղբայրական մտերիմ սիրով ընդդիմելու բարեբաղդութիւնն ունեցանք։ Իսկ այժմ բացառիկ պատիւներով մեծարուելէ ետքը Նորին Բարձր Սրբազնութեան և շուրջ նորա սուրբ կղերականաց և պատուական աշխարհականաց կողմէն, կը գանուինք ձեր մէջ այս նուիրական տաճարին մէջ, բոլորով սրտիւ օրհնելով և Ս. Եկեղեցւոյ գլխէն և քրիստոնէական հաւատոյ հիմնադրէն ամէն բարիք հայցելու վասն ձեր ամենեցուն։

Ի մեռելոց յարուցեալ Տեառն մերոյ շնորհքն զօրացուցանէ Հայաստանեայց Ս. եկեղեցւոյն բարեպաշտ զաւակներն մեր, ի գործել զամենայն գործս բարիս, զարմանէ մարդկային տկարութիւնն նոցա, և բարձրացունելով զայնս հոգայիններէ՝ պարգեւէ զամենայն ուրախութիւն և առողջութիւն և այլ աշխարհային բարիք։ Իսկ երկու ամենայնին եկեղեցիներն պահպանելով՝ պատրաստէ ի վերուստ կրօնական սուրբ և խաղաղ կենաց կատարեալ եղբայրութիւն և միութիւն ի Քրիստոս Աստուծի մեր։ որուն վայել է ամենայն փառք և երկրպագութիւն յաւիտեանս ամէն։

Հուսկ յետոյ դարձեալ մի և նոյն թափորով առաջնորդուեցան Մայր եկեղեցիի դուռը ուրկէ կառք նստելով մեկնեցան։

Մայր եկեղեցիի ընդարձակ տաճարը և պատրիարքարանի փողոցը լնուն և հայոց խուռն բազմութեամբ լեցուած էր։ պահ մը երթեւեկութիւնն իսկ դրեթէ դադրեցաւ։

—Վաղը, կիրակի, Դումգաբուի դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին տօնախմբութիւնը ըլլալով, Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է նոյն եկեղեցին պատարագելով, հոգեւորապէս մխիթարել ժողովուրդը։

—Տրապիզոնի Առաջն. Տեղապահ Տ. Խոսրով Ծ. վարդապետ, դրութիւն մը յղած է Ս. Պատրիարքին, որուն մէջ տեղւոյն գաղթականներուն կարօտ վիճակը նկարագրելով, օգնութիւն և գլուղական եկեղեցիներուն և վարժարաններուն համար եկեղեցական մատեան և դպրոցական պիտոյք կը խնդրէ։

—Զմկածագի Առաջն. Տեղապահ Տ. Թովմաս Վ. Դուրեան իր նոր պաշտօնատեղին ժամանելը, պաշտօնական այցելութիւնները կատարած ըլլալը, և տեղւոյն ազգայիններուն կարօտութիւնը դրութեամբ մը յայտնած է Ս. Պատրիարքին։

Միւս կողմէ տեղւոյն Գաւառ. կրկին ժողովները դրութիւն մը ղրկած են Ս. Պատրիարքին, որով շնորհակալութիւն և գոհունակութիւն կը յայտնեն՝ Տ. Թովմաս վարդապետին իրենց վիճակին Առաջն. Տեղապահ կարգուած ըլլալուն համար։

—Արմաշու Դպրեվանքին փոխ-վանահայր և վերատեսուչ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան, յառաջիկայ երկուշաբթի օր մայրաքաղաքս կուգայ, դպրեվանքին վերաբերեալ ինչ ինչ գործերու կարգադրութեան համար։

—Ս. Պատրիարքին հրաւէրին համաձայն, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին Թաղ. Խորհրդին Առենապետ Էսմէրեան Յարգիս էֆ, երէկ Նորին Սրբազնութեան ներկայացաւ և Թաղ. Խորհրդին հրաժարման տեղի տուող պատճառները բացատրեց։

Ս. Պատրիարքը Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի յանձնարարեց տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել իրեն, վերջնական տնօրինութիւն մը ընելու համար։

—Կ'իմանանք որ մայրաքաղաքիս վարժարաններուն ներկայ տարւոյ վիճակացոյցը պատրաստուելու վրայ է և պիտի հրատարակուի։

Վաղը, կիրակի, Ապրիլ 12. Բերա Քոնքորտիա թատրոնին մէջ Գումգաբուլի Զորից Թաղից Ազգատախնամը ի նպաստ իր բարեսիրական նպատակին ներկայացում մը պիտի տայ առաջնորդութեամբ Մնակեան խումբին։ Թոնիի նուագածուներուն խումբը միջնաբարներուն պիտի նուագէ։ Ազգատախնամը ջանք չէ խնայած իր հանդէսին առթիւ լաւ և հաճելի տպաւորութիւն մը ձգելու համար բարեսէր հասարակութեան վրայ, որ, վստահ ենք թէ, առիթէն օգուտ պիտի քաղէ անուղղակի կերպով նպաստած ըլլալու այդ կարեւոր և մեծ թաղերուն բազմաթիւ աղքատներուն վիշտերը մեղմելու համար։

Ազգատախնամին զովելի ձեռնարկը ոչ նուազ գովելի քաջալերիչներ պիտի գտնէ մեր հասարակութեան մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի դեղարանին համար պէտք տեսնուած դեղերն նուազագրով գնել որոշուած ըլլալուն, ամէն անոնք որք կը փափաքին մասնակցիլ, հրաւիրեալ են ներկայանալ ի գրասենեակ հոպարտութեան Մեծ Նոր խան մինչեւ յարկ թիւ 48, 49 յառաջիկայ չորեքշաբթի 15 ապրիլ ժամը 8էն 11 և տեղեկանալ պայմանաց։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ.

Ներկայիս կը յայտարարենք թէ Մ. Մէրամէթճեան Լ. Բանիկեան անուան տակ ընկերութիւնս լուծուած և յիշեալ ընկերութեան պարտքն ու պահանջքը և գործառնութեանց շարունակութիւնը ստանձնած է Լ. Բանիկեան։

Մնամք յարգանօք

Մ. ՄԷՐԱՄԷԹՃԵԱՆ Լ. ԲԱՆԻԿԵԱՆ

Կ. Պոլիս 1/13 Ապրիլ 98 36 2—3

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ Թիւ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ. և կը դարմանէ մասնաւոր խնամով ներքին հիւանդութիւնները տղայոց տկարութիւնները, մարթի, միզային ճանապարհց և ծննդական գործարանաց ախտերը։

Զօրեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդներ կ'ընդունի ձրիաբար։

Բ.շ. Ե.շ. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին էմ Հ. Եմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ

Գ. ԵԱՏԸԶՃԵԱՆ Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ Թօքմաքճի խան Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 վճռատոմարները։

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, ածան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ադիւս ըլլալով ուրիշ վաճառատուներէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արդոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար լաֆէներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԴԻՆ ՈՐՇ 12—150

Արտաքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ

Երէկ, ուրբաթ, մեծ շքով տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած Համիտիէ մզկիթը գնաց, եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ միւնտոյ շքով կայս. Պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի հանդէսը դիտելու համար կայս. մասնաւոր հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ֆրանս. դեսպան Պ. Քանպոն Ա. Թարգմանին հետ, Իտալիոյ դեսպան Պ. Բանա կնոջը և Ա. Թարգմանին հետ, Սպանիոյ դեսպանը Ա. Թարգմանին հետ, Պուլկարիոյ գործակատար Պ. Մարքոֆ, Հանր. Պատքի տնօրէն Սըր Վինսընդ Բայեար, տը Կալիֆէ մարքիզուհին, Արեւելեան երկաթուղիներու տնօրէն Պ. Կլոսհոլձ աղջկանը հետ, անգլ. ծովակալ Սըր Գոմրալ, Ճոհորի իշխանին փոխանորդ Ապտիւրրահման խան, Օրֆոֆի Նաւապետները և երկու հարիւր ֆրանս. զբօսաշրջիկ դեսպանատուններէ յանձնարարուած 240 անձեր ալն։

Ներկաներէն ոմանք կայս. մեծարանքներուն արժանացան սենեկապետ Էվին պէյի միջոցաւ։

Վեհ. Սուլթանն անցած ատեն ֆրանսայի զբօսաշրջիկները հուրրա՛ պոռացին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՑՈՒՄ

Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ ֆրանս. դեսպան Պ. Քանպոն և յետոյ սպանիական դեսպան Պ. տի Գամբօ Սակրատս մասնաւոր արտօնութեամբ ոչ պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան յաջորդաբար։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՆ.—Երէկ Երզրզի բարեգործական Շուկան 20,000 ղրշ.ի վաճառում եղաւ և 25 ոսկի մուտքի հասոյթ դոյացաւ։

Շուկան բացուած ատեն եւրաշտութեան և զինուորական վարժարաններու աշակերտներէն ոմանք մարմնամարզ և սուսերամարտութեան տիրեր կատարեցին։ Վեհ. Սուլթանը իր Պալատին պատուհանէն կը դիտէր զանոնք։ Այցելուներուն մէջ կը գտնուէին Օրֆոֆով եկող ֆրանսացի զբօսաշրջիկներուն մեծ մասը, Իտալիոյ դեսպանը և դեսպանուհին, Սըր Վ. Բայեար, սեղանաւոր Պ. Վլասթարի և այլն։

ՖՐԱՆՍ. ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ.— Երէկ Վեհ. Սուլթանին հրամանով ֆրանսացի զբօսաշրջիկներուն սեղան մը տրուեցաւ Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ։

Զբօսաշրջիկները նախընթաց օր այցելեցին Սուլթան Ահմէտի, Սիւլէյմանիէի մզկիթները և Էյուպ ու Եմի Գուլէ։ Երէկ գիշեր Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ ներկայ եղան արեւելեան խաղերու ներկայացման և ճաշեցին արեւելքի անուշեղէններով պատրաստուած սեղանի մը վրայ։ Այս գիշեր պարահանդէս մը պիտի տրուի Օրֆոֆի մէջ։

ԿՐԵՏԷ.—Հանեայէն կը գրեն թէ Նիքոլա Զարը միտք ունի իր ծախքով դպրոցներ և հիւանդանոցներ շինել տալ Հանեայի, Բէթիմոյի և Կրետէի ուրիշ մեծ քաղաքներուն մէջ։

—Կրետէէն Բոլա դարձող աւստրիական զօրքերը ժողովրդին կողմէ ընդունուեցան խանդավառ ցոյցերով։ Աւստրիոյ պատերազմական նախարարը և Բոլայի հրամանատարը զօրահանդէս մը ընել տուին այդ զինուորներուն։ Նախարարը յանուն Կայսեր գոհունակութիւն յայտնեց զինուորներուն որ իրենց Կրետէ գտնուած միջոցին յարգած են զինուորական օրէնքները և կանոնները։

—Կրետէի իսլամ կարօտեալներուն համար Սելանիկէն 2480 օխա բրինձ ղրկուեցաւ Հանեա։

ԹՈՒՐԲԻՒՀԵԼԼԷՆ Սահմանագլուխը ճշդելու գործողութիւնները տասն օրէ աւելի չպիտի տեւեն, կ'ըսէ վիճակական թերթ մը։ Պէլկրատի աւստրո-հունգարական դեսպանատան զինուորական կցորդ հազարապետ Հորտլիզքոր սահմանագլուխը ճշդող յանձնախմբին անդամ նշանակուեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Վիէննա թէ պուլկարական գործակատար Պ. Մառքոֆ Ապրիլ 5ին նորէն յայտնած է կայս. կառավարութեան Պուլկարիոյ օրինապահ ընթացքը և խմացուցած է թէ իշխանապետութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է հանրային ապահովութիւնը վրդովող դէպքերը արգիլելու համար։

—Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարը առաջարկեց Ֆէրտինանտ իշխանին որ Պուլկար բանակը այս տարի իր գոյութեան քսանամեակը տօնէ։ 1878ին Պուլկար բանակը կը պարունակէր 24 ջոկատ հետեւակազօրք, 6 գումարտակ հեծելազօրք և 5 հրետանի։

Այսօր ունի 192 ջոկատ, 30 գումարտակ և 80 հրետանի։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Անճէլ առջի օր Ա. Թարգմանին հետ այցելութիւն տուաւ Ցունաց Պատրիարքին։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԱՆԱԳՈՒԹԻՒՆ.— Հալէպի կուսակալը 600 օսմ. ոսկի ղրկեց նորէն զինուորական հաստատութեանց հանգանակիչ յանձնախմբին։

ԲԱՄՊԱԿՆԵՐԸ.— Մանչէսթըրէն կ'իմացնեն թէ քիչ ժամանակի մէջ բամպակի գիներ զգալի կերպով վրայ դրած է Սպանիոյ և Ամերիկայի թշնամութեանց պատճառով։ Կը յանձնարարեն Պոլսոյ վաճառականներուն որ պահեն իրենց սթոքը կամ հեռագիրով չուտ մը նոր ապսպրանքներ ընեն։ բայց գիներու այդ բարձրացումը չատ չպիտի տեւէ, վասն զի Լոնտոնի, Մանչէսթըրի և Լիվրբուլի հրապարակները առատ բամպակ կայ։

ԵՒՐՈՊԱՑԻ մէջ հացաթոյներու գիներուն վրայ աւելի մեծ բարձրացում մը կը գուշակուի։

ԽԱՀՎԷՅԻ գինը ե բոպայի մէջ 3 ֆր. վրայ դրաւ։

ԹՈՒՐԲԻՆՈՑ ԵՒ ԱՒՍՏՐՕ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Սերպիոյ ճամբով Թուրքիայէն Աւստրիա-Հունգարիա ղրկուած արմտիքները որպէս զի Ռումանիոյ արմտիքներէն առնուած յաւելուածական տուրքին չենթարկուին, այսուհետեւ ղրկուած օսմ. արմտիքներուն համար վկայագիրներ պիտի տրուին։

ԲԱՑՈՒՆ ՊԷՅ.—Աքսոս Բիւրեղի գործակալութեան նայելով, եղմտական նախարարութեան խորհրդական Բաֆոֆ պէյ Պէրլին գնուած միջոցին Հանր. Պատքի սեռիներու մթացումին համար բանակցութիւններ կատարած է։ Այս խնդիրը Պէրլինի և Վիէննայի տեղանաւորական շրջանակներուն մէջ լաւ ընդունելութիւն գտած ըլլալով, Բաֆոֆ պէյ Բարիզ ալ պիտի երթայ ֆրանսայի դրամատէրներու հետ բանակցելու համար։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Անգլիական դեսպանին Հնդկաստանի փոխարքայէն ստացած հեռագրի մը համաձայն ժանտախտը Բիւրաչիի մէջ համաձարակ ախտի մը հանգամանքը առած է. Ապրիլ 3 էն 10 Պոմպայի մէջ 1231 հոգի բռնուեր են ժանտախտէն և 1259 հոգի մեռեր։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆԵԱՆ.— Իտալիոյ Ռամպէրթօ թագաւորը Իթալիոյ Թագի Ա. պատուանշանը նուիրեց Սելանիկի կուսակալ Ռիզա բաշայի, և նոյն կարգին գոմանտէօռի աստիճանը նոյն կուսակալութեան քաղաքական գործերու տեսուչին։

ՍԵՐՊԻՈՑ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Նովաքովիչ երէկ Հալէպի գնաց Երուսաղէմի Ցունաց Նախկին Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի այցելութեան. գիշերը հիւր եղաւ Պատրիարքին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մարտ 30ի գիշերը ժամը 1ին քառորդ մնացած կէմլիյիկի մէջ մէկ անգամ զօրաւոր և յաջորդ օրը 5—6 անգամ թեթեւ ցնցումներ զգացուեցան, որ շարունակուեցան մէկ երկու օր։

—Մարտ 24ին Թավշանլըյի մէջ ալ երկրաշարժի ցնցումներ սկսան զգացուիլ։

—Ապրիլ 8ի Դշ. օրը, ժամը 10½ին Տիարպէքիրի ճիշդէ գաւառակին մէջ երկրաշարժի մի կարգ 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատուներ։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անվնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇԻՇ ՄԸ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԳՈՐԾԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԲԱՒԷ.— Գինը 13½ ղրշ.

Գաւառաց յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սոյն վաճառատան մէջ կ'գտնուի նաեւ սեւ մազերը դեղինցնելու համար ջուր, եւ մասնաւորապէս մազի իւղով խնամով պատրաստուած ներկեր՝ սեւ, խարտեաշ եւ շագանակագոյնի փոխելու։

6 ՎԱՀԱՐՈՒՄ ԿԱՆԽԻԿ 18—30

Վաճառականներէն ոմանք, երբ իրենցմէ Վիչիի ջուր կ'ուզուի առանց անունը տրուելու, տարբեր ջուր մը կուտան։ Պէտք է միշտ զգուշութիւն ընել և Վիչիի անունին հետ Վիչի Սէլէսթէն, Վիչի Կոսանա Կոխյ, Վիչի Էշա անուններէն մէկը տալ։ Սեղանի վրայ խմելու համար Վիչի Սէլէսթէնը նախամեծար համարելու է միշտ։

QUININE PELLETIER

Հաստատուած է թէ կարելի չէ քինքինայով գիներ չինել, առանց քինքինային ներգործիչ տարրերէն մաս մը գիներին տակը նստելու. այսօր, քինքինայի գիներ անունին տակ ծախուած ախորժակ բացող դեղերը քիչ մը քինքինա և չատ բոգ (ճէնթիանա) կը պարունակեն։ Հետեւաբար լաւ է որ հասարակութիւնը այս գիներին տեղ գործածէ Էլինն Բէլլէթիէ դեղահատները, որ մեծ գաւաթ մը քինքինայի գիներին տեղ կը բռնեն։

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՒ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Կ. Պոլիս Թարաքճըլար փողոց Թիւ 98

Նօրելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը Ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի յանձնարարեալ. տարմաղելի է ճաշակի տէր և վայելուչ հագուստ ուզող պատուաւոր ծանօթներու։

Վաճառատանս նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող դիմեն և գոհ պիտի մնան։ 14 8—52

Ա. Զ Դ

ԾԵՆՈՒԱԾ ԶՈՒՏ ԽԱՀՈՒԼ

ԹԻԹԵՂԱՑ ՏՈՒՓԵՐԻՒ ՄԷՋ

Ինդոսոփ Ս. Յակոբեան Ազգ. Հէնդերանոցի

Գին մէկ օխայի 12 դահեկան

Սոյն հաստատութեան ինքնատ վաճառքանուած Բրօյի ընտիր տեսակ խահուէն որ անարատութեամբ և ախորժելի համովը գործածողներուն ծանօթ է, այս անգամ մեծագոյն խնամով պատրաստուած և մէկ օխայի գինը 12 դահեկանի որոշուած է։

Գործածողք ածան և ընտիր ապրանք գտած ըլլալէ զատ, բարեգործութիւն մը ալ ըրած պիտի ըլլան։

Կեղրոնատեղին է, Ղալաթիա եէնի ճամի ճատտէսի Զինճիրլի խանին կից թիւ 70 մթերանոցը։

Կը ծախսուի, ամէն ծխավաճառ և մանրավաճառներու քով։

100 տրամ զուտ խահուէ պարունակող տուփին գինն է 3 ղրշ. 50 տրամ պարունակողինը 1½ ղրշ. 8—32

ԳՈՒԷՄ ՍԻՄՕՆ

ԲՈՒՏՈՐ ՏԸ ՌԻ ՍԻՄՕՆ

ՍԱՎՈՆ Ա ԼԱ ԳՈՒԷՄ ՍԻՄՕՆ

Ցանծնարարուած Բարիզի, Վիէն Նահ, Լոնտոնի, Պէրլինի եւ նիւ Եորքի բժիշկներէն։

Ընդունուած ամենէն վայելչազարդ տիկիններէն՝ այս արտադրութիւնները, խիստ նուրբ եւ ընտիր հոտով, կը ներկկենն դէմքին եւ ծեռքերուն վերնամաշկը, աննման փափկութիւն մը կուտան մարթին եւ կը շնչեն ցուրտէն, արեւէն եւ ծուխ օդէն մարթին վրայ զոյացած ամէն տեսակ ճեղքուածները։

ՍԻՄՕՆ 13, փողոց ԿՈՒԱՆ-ՊԱԹԸԼԻԷՌ ԲԱՐԻԶ

Կարցնել դեղագործներուն, հոտավաճառներուն, շուկաները եւն. եւն։

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

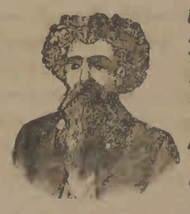

Եթէ կրփափաքիք վարկեկի մէջ մտրուբնիդ և մազերնիդ սեւ կամ շագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մանուտ փաշա Բիւրքճի խանի դիմաց կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատուները։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անվնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 11 Ապրիլ։

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանուցչաի 755.— Զեր-մայրաի 17 ասասիանաւ. — Օդը մասամբ ամպամած։

— Կես or, ժամը 5,8։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Զերմայրաիը ցոյց կու տայ։ Աբեանկեի 1 աստ. զրոյեն վար։— Բեդրոպուլի 2, Մոսկուա 3, Բարիզ 5, Վիէննա, 7. Օսեաա 8, Սոֆիա 14, Սելանիկ 18, Աթէնք, Վալենա 19, Իզմիր, Հալեպ20, Պէյրութ 21 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Բիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	22	22
Ամէնէն բարձր գին	»	22	24 ½
Ամէնէն վար գին	»	22	11
Բուլէլիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	99	75
Ամէնէն բարձր գին	»	100	25
Ամէնէն վար գին	»	98	—

ԲԱՑՈՒՄ 11 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. կ.	22	—
Բուլէլիի երկաթուղի	Ֆր.	99	25
Օսմանիյէ		382	—
Ռէժի		272	—
Օսմ. Պանքա		11	32
Քէյտի Ժէնէրալ ՕՔՁմ.		8	18
Երկրագործական Պանքա		7	30
Մօս. ՕՔ. Նանմ է Պալիքօռ	Ա. Ո.	3	24
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		1	15
Թրամուէյ բաժնեթ.		900	—
» ժուիսանս		265	—
» պարտաթ.	Ֆր.	512	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ կ Պոսոյ	»	480	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուՔ օրուան	Օ. Ո.	3	35
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բուս. երկթ. ուՔ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	07
Անգլիական ոսկի	»	109	28
Բոլ Եմիէրիալ	»	89	35
Քրիմլից	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէճիտիէ	»	95	—
Բուպլի Քղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	02
» » » չէք	»	22	90
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	48 ¾
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	10	87 ½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	65	—
» » » Բ.	»	41	25
» » » Գ.	»	23	—
» » » Դ. բաց.	»	20	—
» » » Դ. գոց.	»	20	50
Փոխառութիւն Գասպպա	»	79	—
Օսմ. 3½ %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10	63
Այտրնի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	104	50
Արզ. Քոնսոլիտէ		109	87
Հելլենական 5 %	»	37	50
Մոնտրոլ հելլենական 4 %	»	41	—
Ռանթ » 4 %	»	30	50
Գուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	75
» նոր » 6 % 1892	»	93	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	450
Դրամագեղչ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 2Ր Ապրիլ

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորր.	47	65
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Բուլէլիի երկաթուղի	»	54	50
Օսմ. Ռէժի	»	124	—

ԲԱՐԻԶ, 22 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	20	65
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. գոց.	»	20	87
» » » Բ.	»	41	19
» » » Գ.	»	23	39
Օսմանիէ	»	385	—
Բուլէլիի երկաթուղի	Ֆր.	99	50
Օսմ Ռէժի	»	270	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	520	50
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	101	72
Քէյտի Լիոնէ	»	797	—
Պանք տը Բարի	»	868	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3370	—
Իտալական Ռանթ	»	90	97
Սպանիական արտաքին	»	32	81
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	350
Դրամագեղչ	»	02	—

ԲԵՐԼԻՆ, 22 Ապրիլ

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	96	00
Բուլէլիի երկաթուղի	»	110	—
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	96	75
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՏՈՔԹ. ԳՐԻՄԵԱՆ

165 Բերա, Մեծ փողոց, 165

Լիւքսեմպուրկի պանդոկին դիմացը

Ամէն օր, կէս օրէն սկսեալ երեք ժամ կը դարմանէ ներքին և կուրծքի հիւանդութիւնները մասնաւորաբար։

53 3—12

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԳՈ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Փետր. 17 |Հ.Տ.| երեքշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ.34 խառն Առտու	Թ. 4 ճամբ. Առտ	Թ. 6 ճամբ Առտու	Թ.36 խառն Առտու	Թ. 8 ճամբ. Իրկն.	Թ.10 ճամբ. Իրկն.	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.						
Քարաքէօյ Կամուրջ ժկն.	12 25	2 30	5 5	8 7	10 30	11 30						
Հայտար Փաշա ժմ	12 50	2 55	5 30	8 32	10 55	11 55						
Քրզլլ Թօբրաք »	1 10	3 4	5 38	8 47	11 5	12 5						
Ֆէնէր Եօլու »	— —	3 11	5 45	8 57	11 12	12 12						
Կէօզ Թէփէ »	1 20	3 15	5 49	9 2	11 17	12 17						
Էրէնքէօյ »	— —	3 20	5 54	9 8	11 22	12 22						
Պօսթանճըք »	1 30	3 26	5 59	9 13	11 28	12 29						
Մալթէփէ »	1 39	3 35	6 8	9 24	11 37	12 37						
Բարթալ »	1 50	3 47	6 20	9 38	11 49	12 49						
Բէնտիք ժմ.	2 5	4 —	6 32	9 54	12 2	1 2						
	2 15	4 8	6 40	10 5	12 10	1 10						
	2 23			10 16								
Թուզլա »	2 45			10 41								
Կէյվզէ »	3 6			11 7								
Տիլ Իսքէլէսի »	3 28			11 33								
Թափչանճիլ »	3 38			11 44								
Հէրէքէ »	3 56			12 5								
Եարբժա »	4 16			12 25								
Թիւթիւն Զիֆթլիք »	4 29			12 41								
Տէրինճէ »	4 40			12 56								
Իզմիտ ժմ.	4 53			1 12								
	5 13											
Պէօյիւք Տէրպէնտ »	5 50											
Սապանճա »	6 20											
Ատա Բազար »	6 46											
Կէյվէ »	7 36											
Աք Հիսար »	8 1											
Մէքէճէ »	8 37											
Լէֆքէ »	9 6											
Վէզիր Խան »	9 43											
Պլէճիք ժմ.	10 24											
	10 34											
Քարաքէօյ »	11 46											
Պօզեիւք »	12 29											
Ին Էօնիւ »	1 17											
Զուբուր Հիսար »	1 48											
Էսկի Շէհր ժմ.	2 28											
	Իրկ.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 ճամբ. Առտու	Թ. 3 ճամբ. Առտու	Թ.31 Խառն Առտու	Թ. 5 ճամբ. Առտու	Թ. 7 ճամբ. Իրկն.	Թ.33 խառն Առտու	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.	Թ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.						
Էսկի Շէհր ժկն.						11 —						
Զուբուր Հիսար »						11 39						
Ին Էօնիւ »						12 13						
Պօզեիւք »						12 47						
Բարաքէօյ »						1 21						
						2 11						
Պլէճիք ժկն.						2 21						
Վէզիր Խան »						2 58						
Լէֆքէ »						3 37						
Մէքէճէ »						4 13						
Աք Հիսար »						4 40						
Կէյվէ »						5 5						
Ատա Բազար »						6 1						
Սապանճա »						6 19						
Պէօյիւք Տէրպէնտ »						6 47						
						7 24						
Իզմիտ ժկն.			12 —			7 44						
Տէրինճէ »			12 23			8 —						
Թիւթիւն Զիֆթլիք »			12 34			8 10						
Եարբժա »			12 50			8 22						
Հէրէքէ »			1 22			8 48						
Թափչանճիլ »			1 36			8 58						
Տիլ Իսկէլէսի »			1 48			9 8						
Կէյվզէ »			2 22			9 33						
Թուզլա »			2 46			9 54						
			3 10			10 15						
Բէնտիք ժկն.	12 27	1 56	3 18	5 56	8 7	10 25						
Գարթալ »	12 37	2 7	3 31	6 6	8 17	10 42						
Մալթէփէ »	12 49	2 20	3 48	6 19	8 30	11 2						
Պօսթանճըք »	1 —	2 32	4 2	6 30	8 41	11 17						
Էրէնքէօյ »	1 10	2 43	4 16	6 40	8 51	11 29						
Կէօզթէփէ »	1 14	2 47	4 20	6 44	8 55	— —						
Ֆէնէր Եօլու »	1 21	2 52	4 25	6 49	9 2	11 40						
Քրզլլ Թօփրաք »	1 25	2 56	4 29	6 53	9 6	— —						
	1 31	3 2	4 37	6 59	9 12	11 49						
Հայտար Փաշա ժմ.	1 40	3 10	4 50	7 8	9 20	12 —						
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմ.	2 5	3 35	5 15	7 33	9 45	12 25						
						Իրկ.						

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փոտեցնելու. MARQUE DE FABRIQUE Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյծերու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու զտունալը, ցռուկի վէրքը, ծուռնգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք։

Վեցուկէս ֆր.-ով ուղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 40 - 52

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ՐԱՇԵԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տուրէն-Ռիւն յ-Բ-պ-

Քարթ, 16, Պուլվար տէ գ'Իթալիէն. 1, 3, եւ Լը Բելֆիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845ին հիմնուած է։

Ապահովագր.ներու վճար. 1 Մէլիոն 123,000000

1895է տարեշրջան

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Ն.ը ապահովագրութիւնը 661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդ եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 40,000000
Ցաւեղեալ դրամագլուխ 121,00000
Արդի ապահովագրութիւնը 1 Մէլիոն 121,00000

Տէնէրական ապահովութիւն

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՖԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տուրէն-Ռիւն ի Թարգիս

188 Ճ. ՈՒ. ՀԱՒԻԹՕՂ եւ ԸՆԿ.

Պօյվրատ ի ոց, Վ. իս խան, Ղալաթիա

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մասնիֆա պէ-ղ

Ղալաթիա, ՄՈՍՔՈՒԱՆԻ նաստէսի, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամէն տեսակ մասթիքա և տիւղ, զուտ խաղողէ չինուած։

Թրիանտաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, օժտուած կազուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով, ախորժակը կը բանայ, ջիղերուն ուժ, և մտքին կորով կուտայ. նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած չիշերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէլվեցիա, Պիզանա, Կամպրինօս գաթիֆրատունները, Բաբատօրուլօ, Բաբանանօրուլօ, Գլրցալի, Գրինիգօս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօրուլօս նպարեղէնի վաճառատուններ, Քարլաքաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօզօ գաթիֆրատուններ, Գալաբ բաղար Ֆիլոքսս և Լէթասի խանութները, Լիմոն խակէլէսի Պէլիրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Գալաբի և Բանճօքուլօսի խանութները։

ՄՈՍ

ՇՈՒՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լէվքօ-լէ, Գօրոյի, Մէրլիկիանի և Սէ- Մէվլի Ղէլ- Բանող ընկերութիւն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպզը	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուս	3000	Բէրա	2250
Նարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանի	3000	Կասբրնի	1500
Թարիսնիս	2500	Գիւլճա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ. Ուէթէլ խան ՀԷՔՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 568 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրուլ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 7,19 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոն, Ադրիանոպոլիս, ժամը 3ին յետ միջօրէի։

Դշ. 8 20 Մեկնաւորելին սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 9,21 Տարտանէլ, Այնօրոզ, Մէլանի, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Շբ. 11,23 Իզմիրլու. Սամսուն, Օլտու, Կիրեսուն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՇՈՒՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պարնամ Ռիվէ կանոնաւորակոչ բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Ապրիլ 24 Ժամադ Անվերէն։
» 26 Մինկրելի Մարսիլիան։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ապրիլ 23 Լա Կոլ Եվրաթոռիա։
» 28 Ժամադ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսսիք։
» 27 Մինկրելի Անատոլուի եղերք։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղեցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչ զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Մերերը, Կանայք, ակաբակաւոր Տղաներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանաց և Ջղերուն ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՖԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու գեղեցիկ միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոչախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, Փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինման, և.ն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան ժ. Վիալ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 507

Ծանակայ և միակ աւանդատու ի Կ. Պոլիս ՕՔԻՄՕՓ ԲԱՍԷՆԱ Ղալաթիա, Մոմչանէ, Թիւ 86 քանակ կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԱՒԱՑԻ

Ընդարձակ Հալէ, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կօզօ	1011	Մալմս	724	Բօզարիս	1862
Ալէքթօ	3607	Գոնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆօ	1113
Անսէլլս	1541	Գօրսս	895	Հրրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսսդս	2377	Տլտաս	48 1	Հիտալիս	1581	Միրատս	3557	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինդու	3720	Մրլս	1037	Սբէրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2883	Հորադիս	3600	Մոնդէպելլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օռիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէլլս	1671	Էլտրատս	1520	Ձրեսս	1080	Ոնպարիս	4036	Թօրքիտս	487
Գալլբրս	1337	Էրազս	1481	Ֆէլէս	1053	Օրլատս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիլտ	954	Ֆօլրինս	2307	Բալէրմս	1537	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօգնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլասրնկս	849	Լէս	1053	Բիալիս	2229	Վօլոուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսրս	4582	Լէքանդս	2272	Բիեսատս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալլէնս	3060	Լիվրնս	1643	Ալս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիդանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսմէս	1789		

Վասրս չոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Լօրէնցս չոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի ամսոյս 22ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւսէթ խան, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՑԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑԸ

1898 ՄԱՐՏ 2ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վասրէն էջեալ ընթացքներ

11 45 Ր. Ա. Գվգ. Եմմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Եենր. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Դրչ. Օրթ. Պէշիր.
11 45 Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.
12 — Պէպ. Արն. Դրչ. Սրթ. Պշր.
12 — Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշր.
12 45 Եմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Եենր. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Դրչ. Սրթ. Պշր.
12 45 Պէյր. Բշպմ. Եենր. Գնլ. Պօյմ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Զնկր. Պէյլ. Գգկ. Պշրթ.
1 15 Եեմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշշ.
2 — Եէմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնր. Սթ. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվք. Դրչ. Սրթ. Պշէշ.
2 50 Ր. Ա. Գվ. Եմմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եենր. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Սրթ. Պշկ.
3 — Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գգկ. Պէշիքթաշ
4 30 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գգկ. Պէշիքթաշ
4 30 Եեմմ. Մէզ. Պէօյր. Թրպ. Եենր. Իսթ. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արվ. Դրչ. Սրթ. Պշկ.
5 45 Եեմմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյգ. Եենր. Սթն. Գնլ. Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Սրթ. Պշր.
7 — Եեմմ, Մզպ, Պէօյր, Թրպ, Պէյր, Եենր, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվք, Դրչ. Պէյլ. Սրթ. Պշր, (Պէյրօգի զիրզար շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)
7 30 Պէյգ, Բշպ. Եսր, Գնլ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնր, Պէյլ, Օրնր, Գգկ, Պշկ.
8 30 Ա.Ր, Գվ, Եեմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Իսկ.
9 — Եէմմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Եենր. Սթն. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պշր.
9 45 Եեմմ, Մէզպ, Պէօյր, Թրպ, Պէյր Եենր. Գնլ. Ա. Հս, Գնտլ. Վնր. Զնր. Պէյլ. Գգկ. Իւսկ.
10 15 Եեմմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Եէնր. Մրնրկ, Ր. Հիսար Պէպ. Արնվ. Դրչ. Օրթ. Պէշկ.

Կամուրջէն Վասրէն դէպի Ղալաթիա

1 — Սրթ. Արվր, Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Եենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ. Ր. Ա. Գվգ.
1 30 Պէշր. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Բշպ. Պէյգ.
2 45 Օրթ. Դրչ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. Եենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
3 — Իսկ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ, Վնր, Գնտլ. Ա. Հ, Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ.
3 40 Գապ. Պշկ. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Եենր. Բշպ, Պրզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
4 30 Պշկ. Օրթ, Դրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Սթն. Եենր. Թրպ, Պէօյր. Մզպ, Եեմմ,
5 — Գպթ. Պշկ. Գգկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր, Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ,
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ, Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Եենր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ. Ր. Ա. Գվգ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Պօյմ Եենր. Պէյրգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Եենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
9 15 Պշր, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Ր. Հս. Պօյմ, Գնլ. Եենր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ.
10 5 Պէշ. Գգկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ, Ա. Հ. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պրզ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյմ. Մրկ. Իսթ Եենր, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եեմմ,
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Գնլ. Մրկ. Եենր. Բշպ. Պրզ. Պէպէ. Էն Եեմմ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ. Պէյլ. Զնկ, Վնր. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Սթն. Եենր. Թրպ. Պէօյ, Մզպ. Եեմմատալէ
11 40 Պշթ. Գգկմ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Պէպ.
12 15 Պշր. Օրթ. Դրչ. Արնվ. Պէպ.

Ուստի, սպասուհի մնալով հանդերձ, ժամանակ կը գտնէի շուտով սովրելու և նոյն իսկ վարպետիս զարմանք կը պատճառէի։

Դիտէի թէ օրը հինգ-վեց ֆրանք շահելու ատիճանին կրնայի հասնիլ, և անով ապագայ մ'ինձ պատրաստել, որուն հեռանկարը ներկային տըխուր կողմերը կը բարեքէր։

Վերջին ձմրան միջոցին, զոր վարպետներուս քով անցուցի, այնչափ շատ և ստիպողական գործ կար որ շաբաթը մէկ օր հանդիսաւ ընելէ իսկ ետ կնցան հազիւ ամսան երկու անգամ կը հաճէին ժամ մը շնորհել ինձ, որպէս զի խնամատուները վաղելով այցելութիւն տայի դիս խնամող ու դաստիարակող քոյրերուն։

Այս պարտականութեանս մէջ երբէք չէի թերացած. բայց վերջերն իմ ամենէն քաջալեր բերկրանքս էր։

Վարպետս չէր կրցեր անվճար թողուլ իմ վրայ դրած աշխատութեան յաւելուածը։ Ասով ամէն չաբթու քանի մը ֆրանք կ'ունենայի ձեռքս և խնամատան խեղճ փոքրիկներուն կը տանէի։ Իմ բոլոր կեանքս հանրային ողորմութեամբ ապրելէ յետոյ, ես ալ իմ կարգիս ողորմութիւն կուտայի, և այս մտածութիւնն՝ պարարելով իմ անափ առութիւնս՝ կը մեծցնէր դիս իմ աչքիս....։

Վերջապէս, տասնեւհինգ տարեկան ըլլալու վրայ էի, աշկերտութեանս՝ վախճանը կը նշմարէի. յանկարծ մարտ ամսոյն գեղեցիկ մէկ օրը, չեմ յիշեր տանը ո՞ր գործին զբաղած միջոցիս, խնամատան աշխատաւոր քոյրերէն մին գործարանն եկաւ։

Շփոթած, դէմքը կասկարմիր, սանդուղքն վեր վազելով շունչը կտրած, հազիւ կրցաւ ըսել ինձ.

—Շուտով, հետս եկէք, ձեզ կը սպասեն։

—Ո՞վ... ո՞ւր...

—Հասէ՛ք, ա՜հ... սիրելի՛ աղջիկ, թէ որ գիտնայիք....։

Կը վարանէի, վարպետուհիս հրեց դիս ետեւէս։

—Դնա՛, ի՞նչ կեցեր ես... տխմար անասունի պէս, ըսաւ։

Գնացի աշխատաւոր քոյրին հետ՝ առանց հագուստս փոխելու և մինչեւ իսկ խոհարանի գոգնոցս հանելու։

Վարը, դրանն առջեւ փառաւոր կառք մը կար, որուն նմանը տեսած չէի... Մէջի մետաքսեայ բազմոցներն ու վարագոյրներն ա՛յնչափ չքեղ, այնչափ գեղեցիկ կ'երևէին աչքիս որ չէի համարձակեր մօտենալ։ Ոսկեճամուկ գգեստով սպասաւոր մը, որ կառքին դռնակը բռնած էր, բոլորովին վախցուց դիս։

—Մտէ՛ք, ըսաւ ինձ աշխատաւոր քոյրը, ասով եկայ։

—Մտայ՝ ապշած ու չփոթած, և ինքզինքս դեռ չգտած՝ խնամատուն հասայ, այն դրասենեակն, որուն մէջ կղզմարարի աշկերտութեան պայմանագիրս խմբագրուած էր...։

Ներս մտնելուս պէս, տիկին վանմայրը բռնեց ձեռքս, և պատուհանին քով կեցած տարւոյ մարդու մը քովը տանելով.

—Մարգերի՛տ, ըսաւ ինձ, ողջունեցէք Պ. Տը Շալիս կոմսը։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(Շարունակելի)

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (54)

ԷՄԻԼ ԿԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԵՐԻՏ

Աստուծոյ մէկ շնորհքն եղաւ այն գոհոզութիւնը, վասն զի անոր կը պարտիմ փորձութեան մէջ չինալս, մինչ շուրջս շատեր կը տեսնէի որ չէին կրնար դիմանալ...

Միւս աշկերտուհիներուն հետ ես ալ ձեղնայարկի սենեակներէն մէկուն մէջ կը բնակէի վարպետներուս բնակած յարկէն դուրս...։ Հետեւապէս օրուան աշխատութիւնն աւարտելէն և գործարանին փակուելէն ետեւ ազատ էինք, մեր մեղի խողուած, ամենէն վեհասակար ազդեցութեանց և յոռի թելադրութեանց ենթակայ...։

Ոչ չար խրատներ կը պակսէին, ոչ ալ չար օրինակներ։

Գործաւորուհիները գործարանին մէջ բնաւ ինքզինքին չէին բռներ մեր առջեւ։ Մեզ շլացնելու համար կը մրցէին իրարու հետ մոլութեան հըրաշալիքներ պատմելով։

Զարամտութիւն չէր այս անոնց կողմէ, ոչ ալ հաշիւ, այլ միայն կատարեալ բացակայութիւն բարոյական զգացման, երբեմն ալ պարզ ճոռոմութիւն։

Շարունակ կը խուզէին մեզ այն ամէն բաներն՝ որ իրենց կարծիքով՝ կեանքը երջանիկ կամ բարեկեցիկ ընելու կը ծառայէին. ճաշարաններու մէջ կերուխումները, գեղի կամ լճի վրայ պտոյտները, Մօնբարնասի կամ Էյֆէլ Մօնմարթի դիմակաւոր պարահանդէսները։

Ո՜հ, փորձը շուտով կ'ուզէայ գործարաններուն մէջ։ Գործաւորուհի աղջիկներ կային, որք առջի օրը հնոտի շորագզեստով և ծակ կոշիկով մեկնած էին, հետեւեալ օրը շքեղ արդուզարդով կուգային իմացնելու թէ իրենք տիկիններ պիտի ըլլային, գործարաններու մէջ աշխատիլն այլեւս իրենց համար չէր...։ Եւ ուրախ զուարթ կը մեկնէին. բայց շատ անգամ ամիսը չբոլորած, կը դառնային կուգային, նիհարցած, մարած, նքմած, և խոնարհաբար բիչ մը գործ կը խնդրէին։

Օր. Մարգերիտ, այս յիշատակութիւններուն ծանրութեան տակ ընկճելով և ներկայ վիճակին դիտակցութիւնն իսկ կորսնցուցնելու վիճակին հասնելով լռեց։

Հաշտարար դատաւորն ալ՝ չհամարձակելով հարցումներ ուղղել անոր, լռութիւն կը պահէր...։

Եւ ի՞նչ հարկ կար...։

Նոր բան մը չպիտի իմանար խեղճ գործաւորուհի մանկանց թշուառութիւններուն վրայ...։ Եթէ զարմանալու բան մ'ունէր, սա էր թէ այս գեղեցիկ մանկամարդուհին, որ իւր առջեւը էր, լքուած, երեսի վրայ թողուած, բաւական կորով գտած էր իւր սրտին մէջ՝ ամէն վատանդներէ ինքզինք զերծ պահելու համար...։

Սակայն Օր. Մարգերիտ, շատ չանցաւ, իւր վրայ եկած թմբութիւնը թօթափեց...։

—Պէտք չէ որ իմ արժանիքս մեծցունեմ, պարո՛ն դատաւոր, ըսաւ. ինքզինքս պաշտպանելու համար՝ գոհոզութենէս զատ՝ Նպատակ մ'ունիմ, որուն յարած եի յուսահատական յամառութեամբ...։

Իմ վիճակիս մէջ առաջին ըլլալ կ'ուզէի, համալսարանը՝ որ ճարտարագործաւորուհիները միշտ գործ